

Banca Națională a Moldovei

Conturile internaționale ale Republicii Moldova

Trimestrul IV 2023
(date provizorii)

Contul curent

-523 mil. USD
(-11% la PIB)

Contul financiar

-461 mil. USD
(-10% la PIB)

**Erori și
omisiuni**
-44 mil. USD

Poziția investițională internațională

-6 567 mil. USD
(-40% la PIB)

Datoria Externă

10 466 mil. USD
(63% la PIB)

Cuprins

Contextul național și internațional.....	1
I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul IV 2023 (date provizorii).....	3
Balanța de plăți – prezentarea generală – anul 2023.....	3
Balanța de plăți – prezentarea generală – date trimestriale	6
1. Contul curent.....	6
1.1. Comerțul exterior cu bunuri.....	7
a) Structura exportului de bunuri.....	7
b) Structura importului de bunuri	10
1.2. Balanța serviciilor.....	13
1.3. Balanța veniturilor primare	15
1.4. Balanța veniturilor secundare	16
<i>Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți).....</i>	<i>17</i>
2. Contul de capital.....	19
3. Contul financiar	20
II. Poziția investițională internațională la 31.12.2023 (date provizorii)	24
III. Datoria externă brută la 31.12.2023 (date provizorii).....	30
1. Datoria externă publică.....	32
2. Datoria externă privată.....	35
IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale.....	37
Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare generală pentru anul 2023..	37
Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare trimestrială	38

Lista diagramelor:

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent).....	1
Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei (%).....	2
Diagrama 3. Contul curent – componente principale (mil. USD).....	6
Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-CIF).....	7
Diagrama 5. Exportul de bunuri.....	8
Diagrama 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe zone geografice (mil. USD)	10
Diagrama 7. Importul de bunuri.....	11
Diagrama 8. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF), (mil. USD).....	12
Diagrama 9. Balanța serviciilor	13
Diagrama 10. Exportul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2023.....	14
Diagrama 11. Importul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2023	14
Diagrama 12. Evoluția veniturilor primare.....	15
Diagrama 13. Evoluția veniturilor secundare.....	16
Diagrama 14. Distribuția geografică a remiterilor personale (mil. USD).....	18
Diagrama 15. Contul de capital - principalele componente (mil. USD).....	19
Diagrama 16. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete (mil. USD).....	20
Diagrama 17. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale, în trimestrul IV 2023 (mil. USD).....	21
Diagrama 18. Principalii creditori ai administrației publice, în trimestrul IV 2023.....	23
Diagrama 19. Poziția investițională internațională net, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale, (% la PIB).....	25
Diagrama 20. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%).....	26
Diagrama 21. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă.....	27
Diagrama 22. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei	28
Diagrama 23. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 31.12.2023, pe activități economice (conform CAEM-2)	28
Diagrama 24. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%).....	29
Diagrama 25. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei.....	31
Diagrama 26. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, (mil. USD).....	31
Diagrama 27. Datoria externă publică, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	32
Diagrama 28. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei (%).....	33
Diagrama 29. Datoria externă privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD).....	35
Diagrama 30. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la sfârșit de perioadă (%).....	36
Diagrama 31. Structura pe creditori a datoriei private, în trimestrul IV 2023.....	36
Diagrama 32. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice, anul 2023 (%).....	37
Diagrama 33. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD).....	38
Diagrama 34. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD).....	39
Diagrama 35. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice.....	40

Lista tabelelor:

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova	2
Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD).....	3
Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți (MBP6), raportate la PIB.....	6
Tabelul 4. Exportul produselor agroalimentare pe principalele categorii.....	9
Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (puncte procentuale).....	13
Tabelul 6. Balanța serviciilor de informatică, pe principalele tipuri.....	14
Tabelul 7. Remiterile personale, pe componente	17
Tabelul 8. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete, % PIB.....	21
Tabelul 9. Împrumuturi externe (pasive, fără cele intragrup), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD).....	22
Tabelul 10. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD).....	23
Tabelul 11. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6).....	24
Tabelul 12. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2023 (mil. USD).....	24
Tabelul 13. Datoria externă brută (MBP6), pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD).....	30
Tabelul 14. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6).....	32
Tabelul 15. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori (mil. USD).....	34
Tabelul 16. Serviciul datoriei externe publice.....	35

Lista abrevierilor:

AID – Asociația Internațională pentru Dezvoltare
BCDMN – Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre
BDCE – Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI – Banca Europeană pentru Investiții
BERD – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BIRD – Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM – Banca Națională a Moldovei
BNS – Biroul Național de Statistică
BM – Banca Mondială
CFI – Corporația Financiară Internațională
CIF – Cost, insurance, freight
CSI – Comunitatea Statelor Independente
Ct. - credit
DE – datoria externă
Dt. - debit
DST – drepturi speciale de tragere (XDR)
EX - export
EUR – euro
FIDA – Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii
FMI – Fondul Monetar Internațional
FOB – free on board
GP – gospodăriile populației
IFSLSGP – instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației
ISD – investiții străine directe
IMP – import
IVF – indicii valorii unitare
IVU – indicii volumului fizic
NEFCO – Corporația Financiară Nordică de Mediu
n.a.p. – neincluse în altă parte
MBP6 - Manualul “Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a
M2 – masa monetară
mil. – milioane
OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PIB – produsul intern brut
PII – poziția investițională internațională
p.p. – puncte procentuale
SRTI – Sistemul de raportare a tranzacțiilor internaționale
UAT – unități administrativ-teritoriale
UE – Uniunea Europeană fără Marea Britanie
USD – dolarul Statelor Unite ale Americii

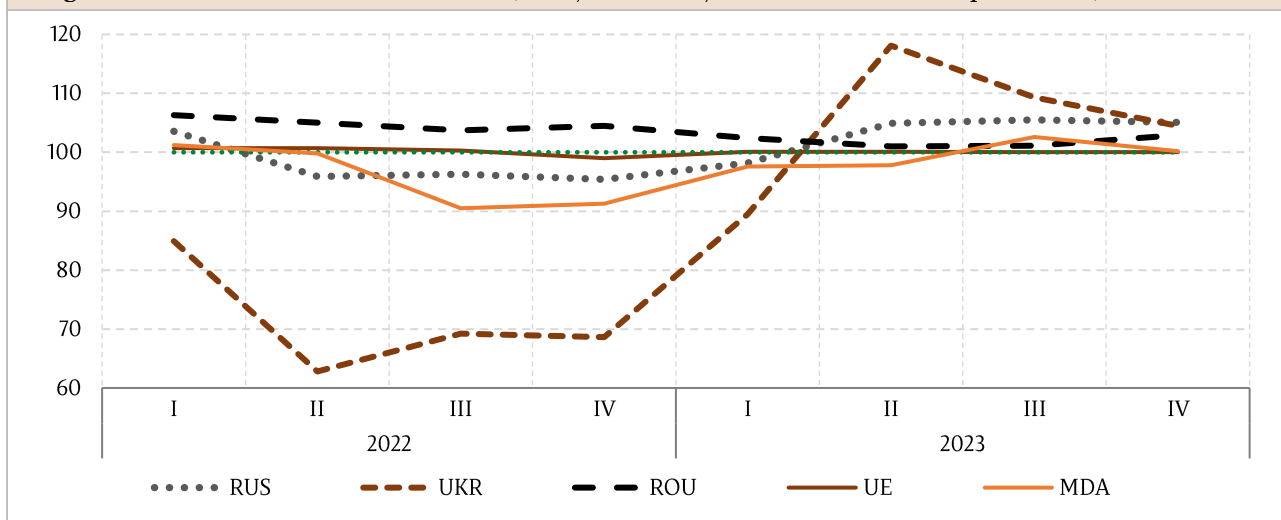
Conturile internaționale ale Republicii Moldova în trimestrul IV 2023 (date provizorii)

Contextul național și internațional

În trimestrul IV 2023, PIB-ul Republicii Moldova s-a majorat cu 0,2 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent, creșterea fiind modestă comparativ cu principalii parteneri comerciali ai țării (tabelul 1, diagrama 1).

În trimestrul IV 2023, atât PIB-ul Republicii Moldova, cât și a principalilor parteneri comerciali au înregistrat creșteri economice.

Diagrama 1. PIB, indicii volumului fizic (% față de același trimestru al anului precedent)

Surse: Autoritățile naționale de statistică, OECD.Stat

Pe partea resurselor, creșterea PIB-ului a fost determinată de agricultură, silvicultură și pescuit. Astfel, producția agricolă totală s-a majorat cu 14,8 la sută, datorită creșterii cu 16,0 la sută a producției vegetale și a producției animaliere - cu 9,0 la sută. De asemenea, contribuții pozitive au avut sectorul de informații și comunicații, precum și producția și furnizarea de energie electrică. Tranzacțiile imobiliare, transportul și depozitarea, construcțiile, dar și industria prelucrătoare au influențat PIB-ul în sensul scăderii.

Pe partea utilizărilor, PIB-ul a fost influențat pozitiv de evoluția comerțului cu bunuri și servicii, consumul final al gospodăriilor și de formarea brută de capital fix, iar în sensul scăderii de reducerea consumului final al administrației publice.

În trimestrul IV 2023, raportul de schimb¹ în comerțul exterior cu bunuri a fost în continuare unul nefavorabil (95,8 la sută), fiind în creștere față de perioada similară a anului 2022 (+7,2 p.p.), dar continuându-și tendința negativă din ultimele perioade.

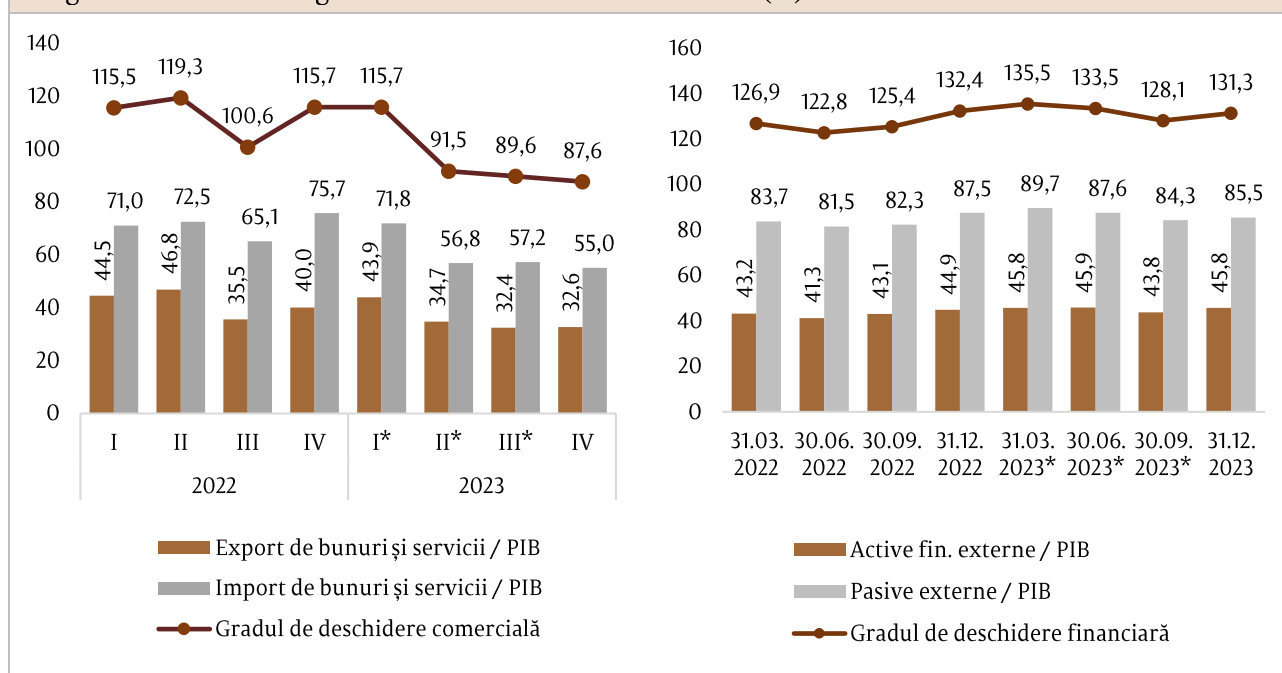
¹ Calculat în baza datelor BNS privind indicii valorii unitare la export și import.

Tabelul 1. Indicatorii macroeconomici principali ai Republicii Moldova

	UM	2022				2023				2023
		I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
PIB, prețuri curente	mil. lei	55 260	65 026	78 897	75 025	64 746	71 244	80 841	83 590	300 421
PIB, prețuri curente	mil. USD	3 054	3 454	4 084	3 877	3 436	3 969	4 511	4 661	16 542
PIB, IVF	%	101,2	99,8	90,5	91,3	99,1	99,7	103,3	100,2	100,7
Export de bunuri, IVF	%	142,7	175,9	112,5	95,7	106,9	93,9	115,1	110,1	-
Export de bunuri, IVU	%	108,7	107,9	113,5	106,1	94,4	84,1	85,6	88,9	-
Import de bunuri, IVF	%	103,4	114,5	112,4	107,5	107,7	96,0	88,5	98,1	-
Import de bunuri, IVU	%	127,1	117,6	117,4	109,9	105,1	93,1	96,6	92,8	-
Raportul de schimb în comerțul exterior cu bunuri	%	85,5	91,8	96,7	96,5	89,8	90,3	88,6	95,8	-
Rata de schimb medie pe perioadă	MDL/ USD	18,0944	18,8261	19,3205	19,3533	18,8453	17,9513	17,9229	17,9357	18,1607
Contul curent / PIB	%	-18,5	-13,5	-15,4	-21,2	-14,5	-10,0	-12,3	-11,2	-11,9
Remiterile personale / PIB	%	13,7	15,2	13,1	13,1	13,5	12,8	10,9	10,3	11,8
Fluxurile de ISD (acumularea netă de pasive) / PIB	%	6,4	3,6	4,8	1,9	4,1	1,5	2,4	2,4	2,5

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

În trimestrul IV 2023, atât deschiderea comercială a economiei, cât și deschiderea financiară s-au diminuat.
Diagrama 2. Indicatorii gradului de deschidere a economiei (%)

* date revizuite

I. Balanța de plăți a Republicii Moldova în trimestrul IV 2023 (date provizorii)

Balanța de plăți – prezentarea generală – anul 2023

Conform datelor preliminare, în anul 2023, deficitul contului curent al balanței de plăți s-a diminuat cu 20,5 la sută comparativ cu anul 2022 și a constituit 1 973,65 mil. USD sau 11,9 la sută raportat la PIB. Evoluția deficitului contului curent a fost determinată de scăderea deficitului balanței comerciale, de majorările excedentelor veniturilor primare și veniturilor secundare, în timp ce excedentul balanței serviciilor s-a diminuat (tabelul 2).

Tabelul 2. Balanța de plăți a Republicii Moldova (MBP6), agregate principale (mil. USD)

	2022				2023				2022	2023
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV		
CONTUL CURENT	-565,67	-465,90	-629,53	-821,16	-498,78	-396,14	-555,86	-522,87	-2 482,26	-1 973,65
Bunuri	-976,22	-1113,78	-1427,06	-1675,68	-1 234,83	-1 063,49	-1 298,51	-1 290,97	-5 192,74	-4 887,80
Servicii	168,00	227,92	220,61	291,89	273,87	185,24	180,87	245,84	908,42	885,82
Venituri primare	1,75	2,05	35,58	20,34	62,50	66,83	44,24	36,24	59,72	209,81
Venituri secundare	240,80	417,91	541,34	542,29	399,68	415,28	517,54	486,02	1 742,34	1 818,52
CONTUL DE CAPITAL	-7,59	-2,04	9,59	20,22	14,17	25,09	24,97	17,62	20,18	81,85
Necesarul net de finanțare	-573,26	-467,94	-619,94	-800,94	-484,61	-371,05	-530,89	-505,25	-2 462,08	-1 891,80
CONTUL FINANCIAR	-616,18	-436,57	-619,67	-765,24	-465,47	-294,67	-616,28	-461,04	-2 437,66	-1 837,46
Investiții directe, net	-177,15	-111,35	-192,08	-60,50	-139,13	-58,12	-105,74	-113,27	-541,08	-416,26
Investiții de portofoliu, net	0,61	0,88	-0,88	0,12	0,17	0,12	0,36	-0,91	0,73	-0,26
Derivate financiare, net	-0,02	-0,04	0,14	-1,43					-1,35	
Alte investiții, net	5,34	-573,51	-1147,22	-817,91	-482,08	-484,94	-546,78	-798,44	-2 533,30	-2 312,24
<i>Numerar și depozite</i>	<i>-12,50</i>	<i>-357,71</i>	<i>-736,86</i>	<i>-490,59</i>	<i>-169,55</i>	<i>-337,88</i>	<i>-427,49</i>	<i>-422,48</i>	<i>-1 597,66</i>	<i>-1 357,40</i>
<i>Împrumuturi</i>	<i>-5,42</i>	<i>-219,07</i>	<i>-201,35</i>	<i>-314,31</i>	<i>-193,61</i>	<i>-52,58</i>	<i>42,15</i>	<i>-295,62</i>	<i>-740,15</i>	<i>-499,66</i>
<i>Credite comerciale și avansuri</i>	<i>26,81</i>	<i>-2,28</i>	<i>-210,01</i>	<i>-14,01</i>	<i>-119,77</i>	<i>-95,25</i>	<i>-162,21</i>	<i>-81,11</i>	<i>-199,49</i>	<i>-458,34</i>
<i>Alte creanțe / angajamente</i>	<i>-3,55</i>	<i>5,55</i>	<i>1,00</i>	<i>1,00</i>	<i>0,85</i>	<i>0,77</i>	<i>0,77</i>	<i>0,77</i>	<i>4,00</i>	<i>3,16</i>
Active de rezervă	-444,96	247,45	720,37	114,48	155,57	248,27	35,88	451,58	637,34	891,30
Erori și omisiuni nete	-42,93	31,37	0,27	35,70	19,14	76,38	-85,39	44,21	24,42	54,34
Remiteri personale, credit	417,53	525,40	535,07	508,87	465,38	508,33	493,32	479,26	1 986,87	1 946,29

* date revizuite

Deficitul comerțului exterior cu *bunuri* înregistrat în balanța de plăți, în anul 2023, a constituit 4 887,80 mil. USD și a scăzut cu 5,9 la sută comparativ cu anul 2022, pe seama diminuării mai accentuate a importului (-580,86 mil. USD) comparativ cu exportul (-275,92 mil. USD).

Excedentul comerțului exterior cu *servicii*, în anul 2023, a scăzut cu 2,5 la sută față de anul precedent și a totalizat 885,82 mil. USD. Această evoluție a fost determinată de majorarea valorii importului de servicii (+183,03 mil. USD sau +13,4 la sută) superioară creșterii exportului (+160,43 mil. USD sau +7,0 la sută). Evoluția exportului, în anul 2023, a fost favorizată de majorarea exportului serviciilor de informatică, cu 23,9 la sută, până la 580,42 mil. USD. La import, creșterea a fost influențată de serviciile de călătorii, care au sporit cu 19,9 la sută, până la 515,18 mil. USD.

În anul 2023, *veniturile primare* au înregistrat un excedent în valoare de 209,81 mil. USD, care s-a majorat de 3,5 ori comparativ cu anul precedent. Majorarea soldului *veniturilor primare* a fost influențată de creșterea, cu 21,8 la sută, a intrărilor, până la 1 094,04 mil. USD, în timp ce

ieșirile au sporit cu 5,5 la sută, până la 884,23 mil. USD. Majorarea intrărilor de venituri primare a fost determinată de veniturile din gestionarea activelor de rezervă, care au sporit de 4,0 ori, până la 179,35 mil. USD, precum și de creșterea remunerării salariaților pentru munca prestată patronilor nerezidenți, cu 6,7 la sută, până la 889,75 mil. USD. Majorarea ieșirilor a fost determinată de dobânzile către plată la alte investiții, care au crescut de 2,1 ori, până la 138,68 mil. USD. Concomitent, profiturile reinvestite din cadrul investițiilor directe s-au diminuat cu 17,1 la sută, totalizând 391,48 mil. USD.

Veniturile secundare au înregistrat, în anul 2023, un excedent în valoare de 1 818,52 mil. USD, care s-a majorat cu 4,4 la sută, comparativ cu anul precedent, ca rezultat al scăderii în măsură mai mare a ieșirilor – cu 18,7 la sută, decât a intrărilor – cu 1,1 la sută. Transferurile personale primite din exterior de rezidenți s-au diminuat cu 6,7 la sută și au însumat 1 122,61 mil. USD, în timp ce ieșirile au scăzut cu 19,0 la sută, până la 334,27 mil. USD. Intrările din asistență tehnică, ajutor umanitar și granturi în cadrul cooperării internaționale pentru toate sectoarele instituționale s-au majorat cu 2,2 la sută și au totalizat 575,92 mil. USD.

Remiterile personale primite de rezidenții Republicii Moldova, în anul 2023, s-au diminuat cu 2,0 la sută comparativ cu anul 2022 și au totalizat 1 946,29 mil. USD, ceea ce reprezintă 11,8 la sută raportat la PIB.

Contul de capital a consemnat, în anul 2023, un excedent de 81,85 mil. USD, de 4,1 ori mai mare comparativ cu cel înregistrat în anul 2022. Soldul contului de capital a fost determinat de scăderea, de 3,0 ori, a ieșirilor de capital, până la 30,83 mil. USD. Intrările nete de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 63,22 mil. USD, în timp ce intrările de asistență tehnică din exterior primită de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale au constituit 49,46 mil. USD.

Suma soldurilor contului curent și contului de capital denotă că, drept rezultat al tranzacțiilor curente și de capital ale rezidenților Republicii Moldova cu nerezidenții, **necesarul net de finanțare externă**, în anul 2023, a constituit 1 891,80 mil. USD, ceea ce reprezintă 11,4 la sută în raport cu PIB.

În anul 2023, **contul financiar** s-a soldat cu intrări nete de mijloace financiare în valoare de 1 837,46 mil. USD, ca urmare a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți cu 1 068,22 mil. USD și a scăderii nete a activelor financiare externe ale rezidenților cu 769,24 mil. USD.

Diminuarea netă a **activelor externe**, ce reprezintă intrări nete de mijloace financiare, pe parcursul anului 2023, a fost determinată de micșorarea cu 1 358,25 mil. USD a activelor sub formă de *numerar și depozite*, a celor sub formă de *credite comerciale și avansuri* – cu 274,84 mil. USD, dar și a celor sub formă de *împrumuturi* – cu 26,45 mil. USD. Concomitent, *activele de rezervă* s-au majorat cu 891,30 mil. USD.

Creșterea netă a pasivelor financiare externe reflectă preponderența intrărilor de mijloace financiare de la nerezidenți. Pe parcursul anului 2023, angajamentele externe sub formă de *împrumuturi* s-au majorat cu 473,21 mil. USD, în special datorită împrumuturilor noi contractate de administrația publică, cele sub formă de *investiții directe* s-au majorat cu 416,99 mil. USD, pe seama reinvestirii profiturilor, în sumă de 391,48 mil. USD, sporirii participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților, cu 40,13 mil. USD, în timp ce instrumentele de natura datoriei au scăzut cu 14,62 mil. USD. De asemenea, angajamentele externe sub formă de *credite*

comerciale și avansuri s-au majorat cu 183,50 mil. USD, iar cele sub formă de *numerar și depozite* s-au diminuat cu 0,85 mil. USD.

În anul 2023, au fost valorificate împrumuturi în valoare de 1 291,28 mil. USD și rambursate – 818,07 mil. USD. *Administrația publică* a contractat împrumuturi externe noi în valoare de 961,25 mil. USD, principalii creditori fiind: Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 315,10 mil. USD, Fondul Monetar Internațional – 217,85 mil. USD, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 113,00 mil. USD, Comisia Europeană – 96,95 mil. USD, Agenția Internațională de Cooperare a Japoniei – 92,18 mil. USD, Asociația Internațională de Dezvoltare – 46,25 mil. USD, Agenția Franceză pentru Dezvoltare – 43,14 mil. USD, Banca Europeană pentru Investiții – 19,12 mil. USD, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – 12,47 mil. USD și alți creditori – 5,19 mil. USD.

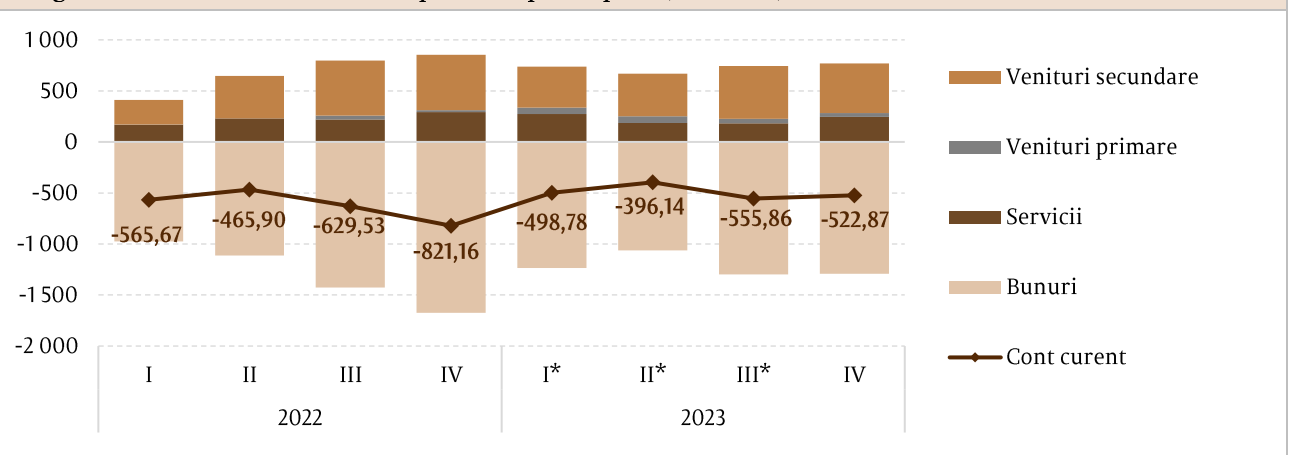
Balanța de plăți – prezentarea generală – date trimestriale

1. Contul curent

Conform datelor preliminare, în trimestrul IV 2023, deficitul **contului curent** al balanței de plăți a Republicii Moldova a totalizat 522,87 mil. USD și s-a ameliorat cu 36,3 la sută, comparativ cu trimestrul IV 2022, pe seama scăderii deficitului comerțului exterior cu bunuri și creșterii excedentului veniturilor primare (diagrama 3). Raportul dintre deficitul contului curent și PIB a fost de 11,2 la sută, cu 10,0 p.p. mai mic față de cel consemnat în trimestrul IV 2022 (tabelul 3).

Deficitul contului curent, în trimestrul IV 2023, s-a ameliorat pe seama diminuării deficitului comerțului exterior cu bunuri și a creșterii excedentului veniturilor primare.

Diagrama 3. Contul curent – componente principale (mil. USD)

* date revizuite

Tabelul 3. Principalele componente ale contului curent al balanței de plăți (MBP6), raportate la PIB

	2022				2023				2023 IV / 2022 IV p.p.
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
Contul curent	-18,5	-13,5	-15,4	-21,2	-14,5	-10,0	-12,3	-11,2	10,0
Balanța comercială	-26,5	-25,6	-29,5	-35,7	-28,0	-22,1	-24,8	-22,4	13,3
Export de bunuri și servicii	44,5	46,8	35,5	40,0	43,9	34,7	32,4	32,6	-7,4
Import de bunuri și servicii	71,0	72,5	65,1	75,7	71,8	56,8	57,2	55,0	-20,7
Balanța veniturilor primare	0,1	0,1	0,9	0,5	1,8	1,7	1,0	0,8	0,3
Intrări de venituri primare, dintre care:	6,6	6,6	5,5	6,3	7,2	6,9	6,3	6,2	-0,1
<i>Remunerarea salariaților</i>	6,4	6,3	5,1	5,5	6,1	5,6	5,1	4,9	-0,6
Ieșiri de venituri primare, dintre care:	6,5	6,6	4,6	5,8	5,4	5,2	5,3	5,4	-0,4
<i>Venituri din investiții</i>	5,8	5,8	4,0	5,0	4,6	4,5	4,7	4,7	-0,3
Balanța veniturilor secundare	7,9	12,1	13,3	14,0	11,6	10,5	11,5	10,4	-3,6
Intrări de venituri secundare, dintre care:	13,6	16,5	16,0	16,8	14,5	13,1	14,2	13,0	-3,8
<i>Transferuri personale</i>	7,7	9,5	8,2	7,9	7,9	7,5	6,3	5,8	-2,1
<i>Cooperarea internațională curentă</i>	1,9	3,5	4,4	5,2	2,8	2,2	4,6	4,0	-1,2
Ieșiri de venituri secundare	5,7	4,4	2,7	2,8	2,9	2,6	2,7	2,5	-0,3
Contul de capital	-0,2	-0,1	0,2	0,5	0,4	0,6	0,6	0,4	-0,1
Necesarul net de finanțare (soldul conturilor curent și de capital)	-18,8	-13,5	-15,2	-20,7	-14,1	-9,3	-11,8	-10,8	9,9

* date revizuite

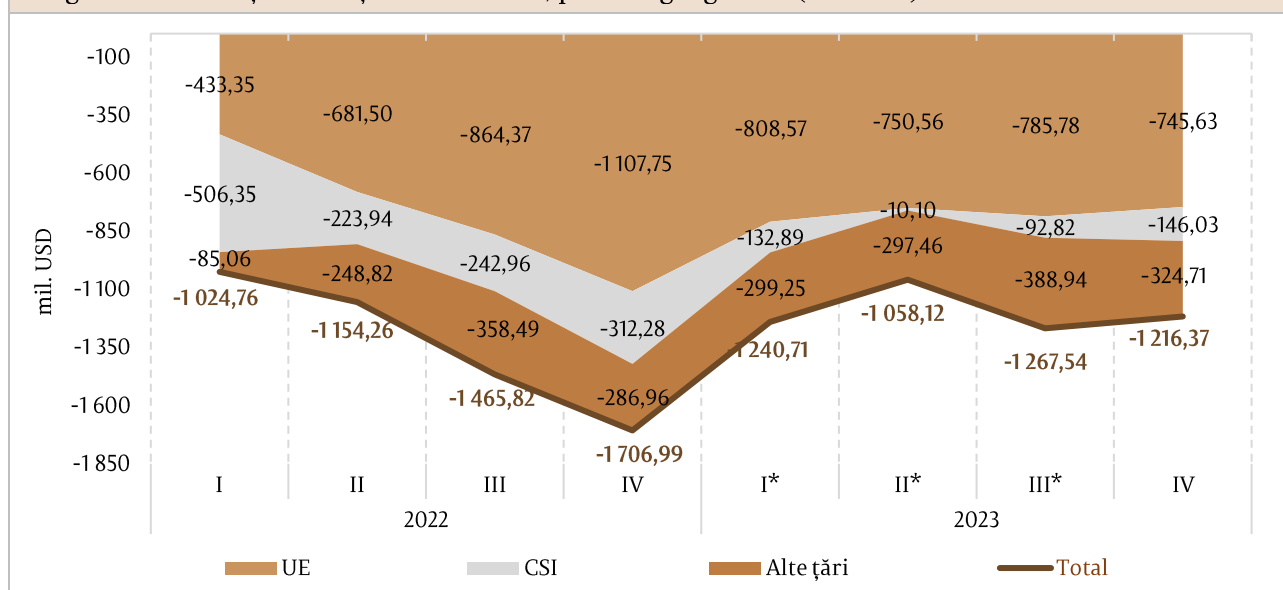
1.1. Comerțul exterior cu bunuri

Deficitul *comerțului exterior* cu bunuri, conform balanței de plăți, a scăzut cu 23,0 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent și a constituit 1 290,97 mil. USD. Exportul de bunuri a scăzut cu 1,4 la sută și a totalizat 888,94 mil. USD, iar importul s-a diminuat cu 15,4 la sută și a constituit 2 179,91 mil. USD.

Din punct de vedere geografic, diminuarea deficitului comerțului cu bunuri^{3,4} a fost generată de diminuarea substanțială a deficitelor cu UE (-362,12 mil. USD) și CSI (-166,25 mil. USD). Totodată, deficitul comercial cu alte țări a crescut (+37,75 mil. USD) comparativ cu trimestrul IV 2022 (diagrama 4).

În trimestrul IV 2023, deficiturile comerțului cu bunuri cu UE și CSI au scăzut semnificativ comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Diagrama 4. Balanța comerțului cu bunuri, pe zone geografice (FOB-CIF)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

a) Structura exportului de bunuri

În trimestrul IV 2023, scăderea exportului de bunuri a fost condiționată de diminuarea prețurilor² la *bunurile exportate* (-11,1 la sută), în timp ce volumul fizic al acestora a crescut (+10,1 la sută). Micșorarea exportului³ de bunuri a fost influențată de scăderea cu 44,1 la sută (-139,31 mil. USD) a livrărilor către CSI, în timp ce livrările către UE și alte țări au crescut cu 25,6 la sută (+116,84 mil. USD) și 13,3 la sută (+14,48 mil. USD), respectiv (diagrama 5).

Din perspectiva structurii exportului pe categorii de bunuri, cea mai mare contribuție negativă la evoluția exportului total (13,9 p.p) a avut-o exportul de *produse minerale*, care a scăzut de 2,7 ori comparativ cu perioada similară a anului precedent. Această evoluție a fost determinată de exportul de *uleiuri din petrol sau uleiuri din minerale bituminoase*, care a scăzut de 3,5 ori comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent și a totalizat 50,13 mil. USD. O contribuție negativă, de 2,3 p.p, a avut exportul de *vehicule și aparate de zbor*, care a scăzut de 5,3 ori și a

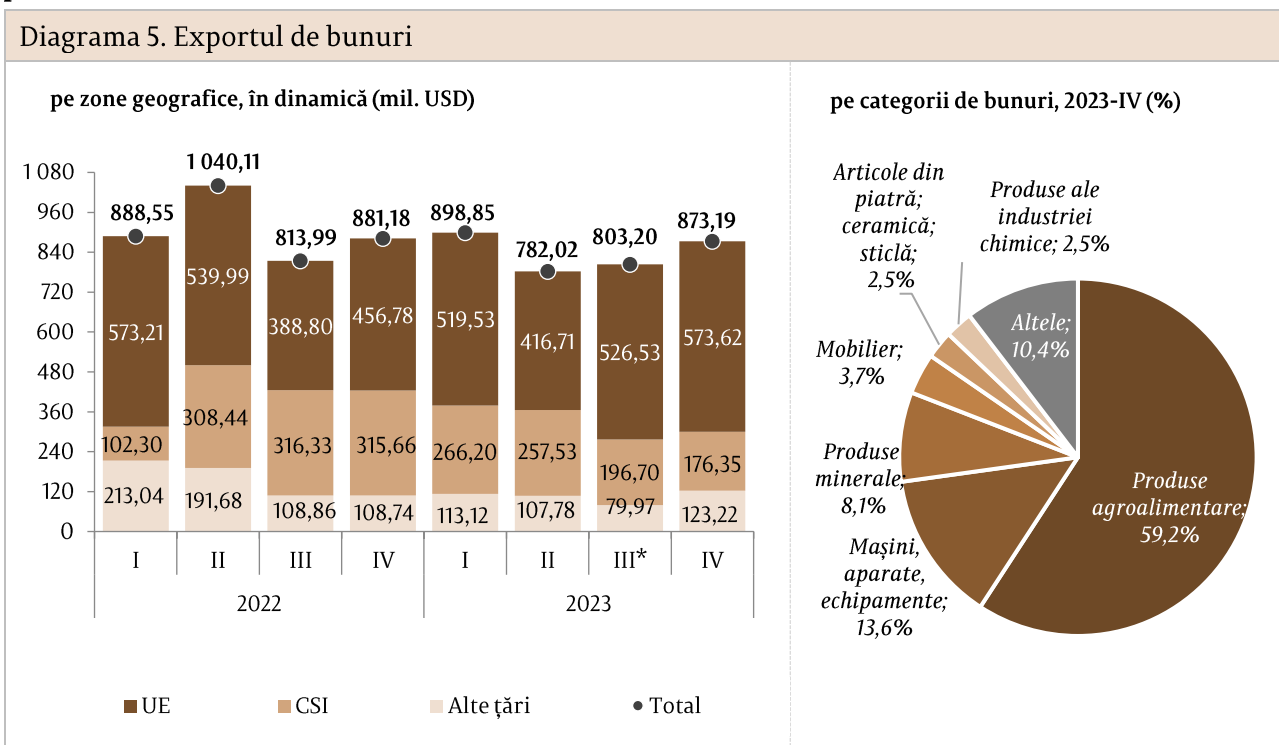
² Conform indicilor valorii unitare și indicilor volumului fizic la mărfurile exportate, datele BNS.

³ Date elaborate de BNM în baza datelor BNS prin excluderea bunurilor pentru/după prelucrare (pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate) și vânzărilor magazinelor duty-free.

totalizat 4,79 mil. USD comparativ cu 25,18 mil. USD, în trimestrul IV 2022.

Scăderile au fost atenuate de creșterea exportului de *produse agroalimentare*, cu cea mai mare contribuție pozitivă (13,4 p.p) la exportul total, în creștere cu 29,7 la sută comparativ cu perioada similară a anului precedent. Această evoluție a fost determinată de exportul *produselor regnului vegetal*, care s-a majorat cu 91,9 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022 și de exportul *produselor industriei alimentare*, care a crescut cu 6,4 la sută, iar celelalte categorii de produse agroalimentare au marcat diminuări (diagrama 5). Astfel, exportul de grâu și meslin s-a majorat de 4,8 ori și a constituit 75,51 mil. USD, exportul de fructe și nuci a crescut cu 72,8 la sută și a constituit 100,58 mil. USD, exportul de porumb a sporit de 2,7 ori și a totalizat 40,40 mil. USD, iar exportul de semințe de floarea-soarelui a crescut cu 24,9 la sută și s-a cifrat la 63,74 mil. USD. Totodată, exportul de ulei semințe de floarea-soarelui s-a diminuat cu 40,8 la sută și a totalizat 54,28 mil. USD, iar exportul de alcool etilic nedenaturat (titru alcoolic min. 80%) a scăzut cu 40,4 la sută și s-a cifrat la 7,08 mil. USD (tabelul 4).

Diminuarea exportului de bunuri a fost determinată de scăderea substanțială a exportului de *produse minerale* către CSI.

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

Exportul de *mașini, aparate și echipamente* a avut o contribuție pozitivă, de 3,8 p.p. la creșterea exportului, iar valoarea acestora a crescut cu 39,6 la sută, până la 118,92 mil. USD, pe seama creșterii cu 44,5 la sută a exportului de fire, cabluri și alte conductoare electrice izolate, care au totalizat 80,09 mil. USD. O contribuție pozitivă, de 0,3 p.p., a avut și exportul de metale comune și articole din acestea, care a sporit cu 13,1 la sută față de trimestrul IV 2022 și a totalizat 19,91 mil. USD.

Tabelul 4. Exportul produselor agroalimentare pe principalele categorii

	2022				2023				2023 IV / 2022 IV
	I	II	III	IV	I	II	III*	IV	
	mil. USD								%
I. Animale vii și produse ale regnului animal, dintre care:	7,44	5,82	6,16	10,44	9,76	7,24	4,15	7,02	67,2
Animale vii din specia bovine	2,29	1,71		2,08	3,09	2,81		2,14	102,9
Miere naturală	3,63	1,87	2,48	4,85	2,90	0,57	0,80	1,75	36,1
Carne de animale din speciile ovine sau caprine	0,06	0,34	0,45	0,83	0,44	0,08	0,50	1,40	168,7
Brânză și caș	1,10	1,08	1,93	1,32	1,66	2,25	1,99	0,83	62,9
II. Produse ale regnului vegetal, dintre care:	392,76	330,04	173,85	164,34	222,88	156,93	270,29	315,44	191,9
Fructe și nuci	65,39	72,49	44,56	58,22	57,19	43,79	60,06	100,58	172,8
Grâu și meslin	10,95	0,22	31,32	15,61	41,73	27,37	79,16	75,51	483,7
Semințe de floarea-soarelui	133,93	110,71	40,67	51,04	24,16	33,80	17,04	63,74	124,9
Porumb	164,13	141,24	19,44	15,01	63,57	34,56	5,56	40,40	269,2
Semințe de rapiță	10,91		22,33	10,37	11,52	3,28	81,88	19,89	191,8
Orz	0,31	0,54	5,21	1,73	4,23	0,69	16,17	5,11	295,4
Ceapă, usturoi, praz și alte legume aliacee	0,02	0,04	1,63	1,56	0,71	1,20	0,66	1,88	120,5
Făină de grâu sau de meslin	0,51		1,05	1,88	1,81	1,20	1,58	1,27	67,6
III. Grăsimi și uleiuri de origine animală sau vegetală, dintre care:	101,13	128,45	53,36	93,19	83,94	57,53	51,30	55,57	59,6
Ulei de semințe de floarea-soarelui, de șofrânaș sau de bumbac	99,21	126,08	50,96	91,72	82,19	55,82	50,14	54,28	59,2
Ulei de soia	1,77	2,20	2,09	1,14	1,50	1,61	0,92	1,09	95,6
IV. Produse ale industriei alimentare; băuturi; tutun, dintre care:	100,36	98,13	104,09	130,82	121,04	107,30	103,51	139,18	106,4
Vinuri din struguri proaspeți	24,66	26,63	36,94	35,89	31,66	33,12	31,75	39,85	111,0
Sucuri de fructe și legume	16,81	11,20	11,96	28,86	20,78	10,59	11,96	28,51	98,8
Turte și alte reziduuri solide	13,52	13,85	3,99	11,80	13,37	16,24	10,75	14,88	126,1
Alcool etilic nedenaturat (titru alcoolic sub 80%)	4,34	5,32	10,50	10,71	13,75	12,50	12,62	13,62	127,2
Preparate din legume, fructe, nuci	6,88	9,38	8,68	10,74	9,00	8,36	9,02	9,51	88,5
Alcool etilic nedenaturat (titru alcoolic min. 80%)	11,78	9,78	10,79	11,88	6,76	5,03	5,87	7,08	59,6
Produse de brutărie, de patiserie și biscuiți, chiar cu adaos de cacao	5,08	5,34	5,09	5,93	6,64	5,37	5,33	6,82	115,0
Vermuturi și alte vinuri din struguri proaspeți	0,06	0,35	0,76	0,12	0,03	0,22	0,91	3,01	2 508,3
Total	601,69	562,44	337,46	398,79	437,62	329,00	429,25	517,21	129,7

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

* date revizuite

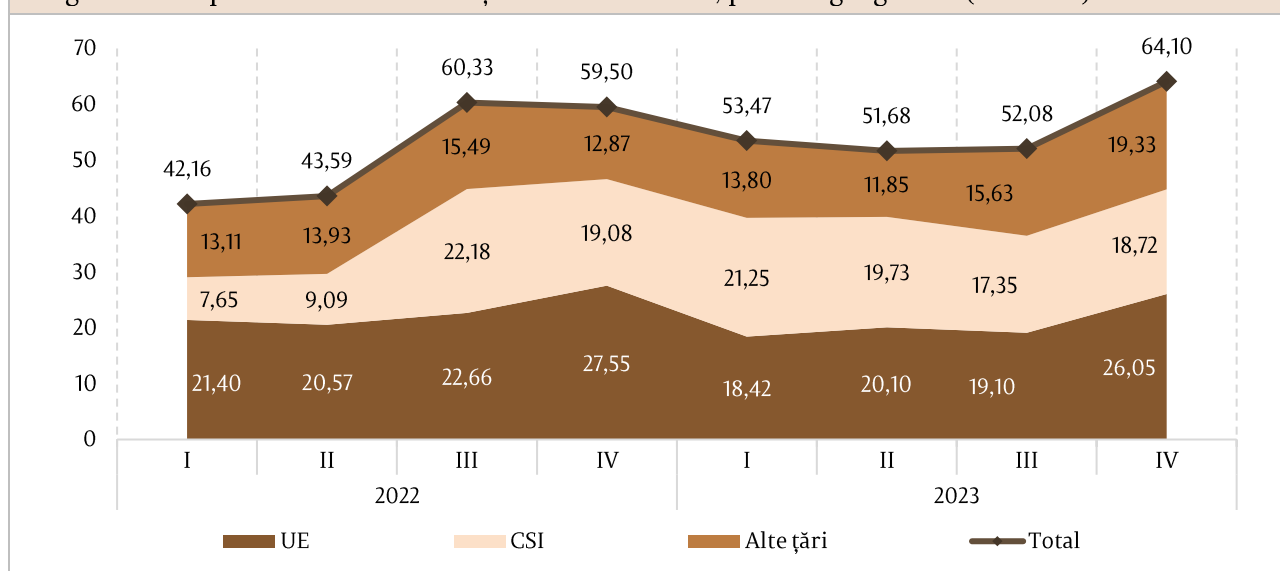
În trimestrul IV 2023, exportul total de *alcool etilic și băuturi alcoolice* a crescut cu 7,7 la sută și a constituit 64,10 mil. USD, pe seama creșterii cu 50,2 la sută a exportului către alte țări, ca urmare a majorării în continuare a livrărilor către S.U.A, de 3,6 ori, până la 4,88 mil. USD, și către Turcia – de 2,4 ori, până la 3,48 mil. USD.

Exportul către UE au scăzut cu 5,4 la sută, ca rezultat al diminuării livrărilor către Polonia cu 41,2 la sută, până la 3,52 mil. USD, Slovacia – de 4,0 ori, până la 0,51 mil. USD. Scăderea exportului către UE a fost atenuată de creșterea exportului către România, ce s-au majorat cu 21,8 la sută (până la 12,03 mil. USD).

Exportul către CSI au scăzut cu 1,9 la sută și au totalizat 18,72 mil. USD, ca urmare a micșorării exportului către Rusia de 3,0 ori (până la 0,71 mil. USD) și Belarus cu 9,3 la sută (până la 8,63 mil. USD), diminuarea a fost parțial atenuată de creșterea livrărilor către Ucraina cu 39,0 la sută, totalizând 8,62 mil. USD.

În trimestrul IV 2023, exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice către CSI și UE a scăzut față de perioada similară a anului precedent.

Diagrama 6. Exportul de alcool etilic și băuturi alcoolice, pe zone geografice (mil. USD)

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS

b) Structura importului de bunuri

Diminuarea *importului de bunuri*⁴ a avut loc atât pe seama reducerii volumelor fizice⁵ (-1,9 la sută), cât și a prețurilor la bunurile importate (-7,2 la sută). Scăderea importului de bunuri a fost condiționată de diminuarea livrărilor din CSI, cu 48,7 la sută (-305,56 mil. USD) și UE, cu 15,7 la sută (-245,28 mil. USD). În același timp, importul din alte țări au crescut cu 13,2 la sută (+52,23 mil. USD), (diagrama 7).

În structura importului pe categorii de bunuri, cea mai semnificativă contribuție, de 23,2 p.p. la diminuarea importului total față de trimestrul IV 2022, au avut-o *produsele minerale*, diminuându-se de 2,4 ori. Această micșorare a fost cauzată, de scăderea de 4,1 ori a valorii importului gazului de sondă și a altor hidrocarburi gazoase, până la 110,74 mil. USD, precum și a importului de uleiuri din petrol și din minerale bituminoase, cu 38,4 la sută, până la 265,32 mil. USD.

Importul de *vehicule și echipamente de transport* a crescut cu 20,9 la sută, până la 205,80 mil. USD, având cea mai mare contribuție pozitivă de 1,4 p.p. la importul total de bunuri, pe seama creșterii cu 25,4 la sută până la 126,79 mil. USD a importului de autoturisme și alte autovehicule pentru transportul persoanelor.

O contribuție pozitivă, de 1,2 p.p., a avut-o importul de *mașini, aparate, echipamente*, care a crescut cu 9,0 la sută și a totalizat 376,88 mil. USD, pe seama creșterii importului de aparate de

⁴ Date elaborate de BNM în baza datelor BNS, selecții la import (prețuri CIF) după principiul țării de livrare, prin excluderea bunurilor pentru/după prelucrare (pentru care nu are loc schimbul dreptului de proprietate).

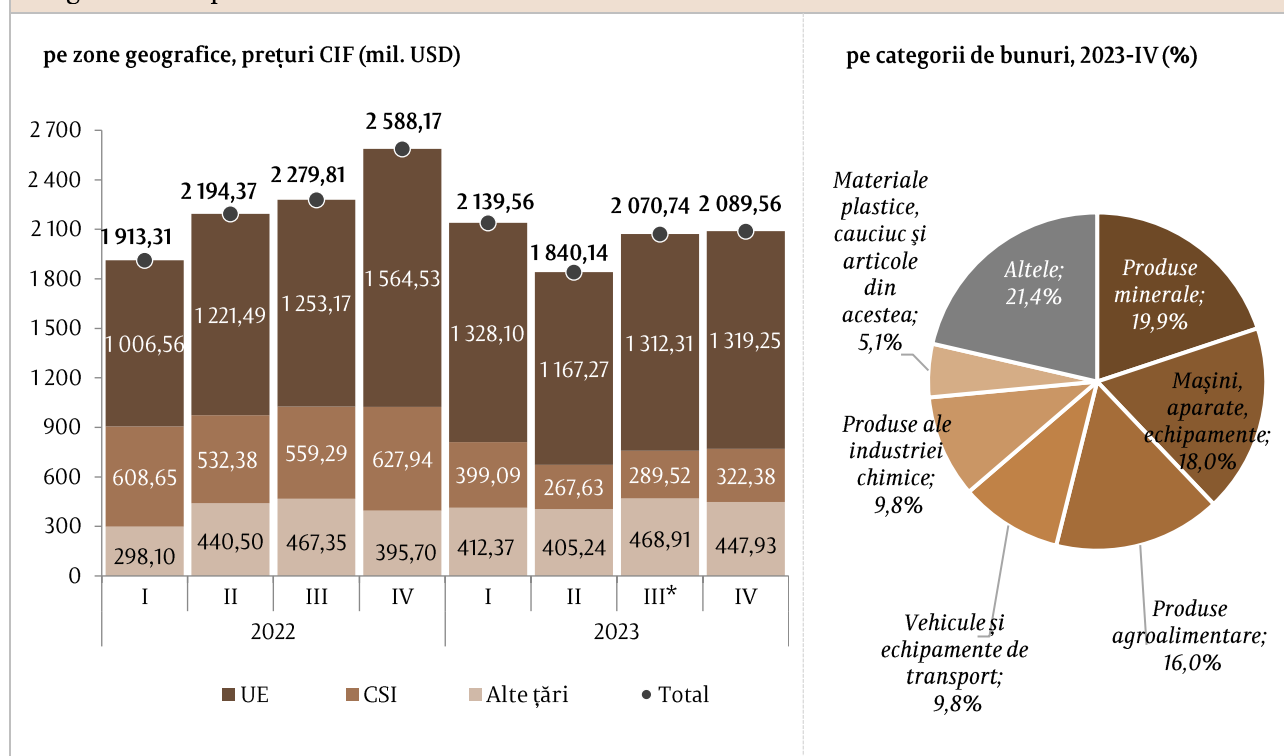
⁵ Conform indicilor valorii unitare și indicilor volumului fizic la mărfurile importate, datele BNS.

radiodetecție și de radiosondaj până la 13,28 mil. USD, aparate telefonice - cu 21,1 la sută, până la 48,82 mil. USD și a creșterii importului de fire, cabluri și alte conductoare electrice izolate - cu 20,9 la sută, până la 30,29 mil. USD.

Importul de *produse agroalimentare* a crescut cu 9,2 la sută față de trimestrul IV 2022, până la 333,30 mil. USD, având o contribuție pozitivă de 1,1 p.p. la importul total de bunuri.

Diminuarea importului de bunuri a fost determinată de scăderea livrărilor din CSI, iar cea mai semnificativă contribuție negativă a avut-o importul de produse minerale.

Diagrama 7. Importul de bunuri

Sursa: Elaborat de BNM în baza datelor BNS
* date ajustate

În trimestrul IV 2023, valoarea importului produselor energetice a scăzut de 2,5 ori și a totalizat 398,93 mil. USD (diagrama 8).

S-a constatat diminuarea semnificativă a valorii importului de *gaz natural*, de 4,6 ori, până la 95,81 mil. USD, comparativ cu 438,69 mil. USD în perioada similară a anului precedent.

O contribuție semnificativă la diminuarea importului de resurse energetice a avut și importul de *combustibil diesel*, valoarea acestuia a scăzut cu 37,1 la sută, până la 170,34 mil. USD.

Importul de *energie electrică* a totalizat 17,40 mil. USD, în scădere de 6,1 ori.

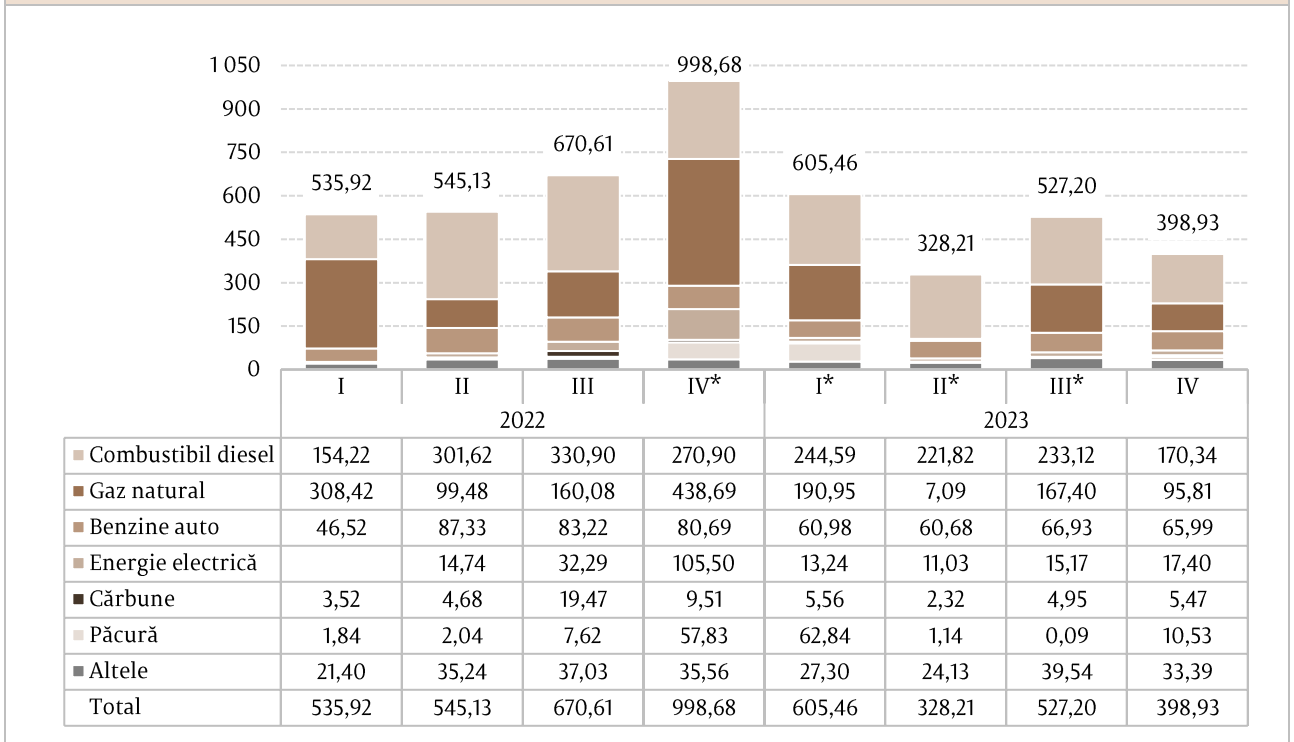
În trimestrul IV 2023, valoarea importului de *păcură* a scăzut de 5,5 ori, până la 10,53 mil. USD.

Importul de *benzine auto* s-a micșorat cu 18,2 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022, până la 65,99 mil. USD.

În trimestrul IV 2023, valoarea importului de *cărbune* s-a diminuat cu 42,5 la sută comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, până la 5,47 mil. USD.

În trimestrul IV 2023, față de perioada similară a anului 2022, au fost înregistrate reduceri ale valorii importului la majoritatea tipurilor de produse energetice.

Diagrama 8. Import de produse energetice și electricitate (prețuri CIF), (mil. USD)

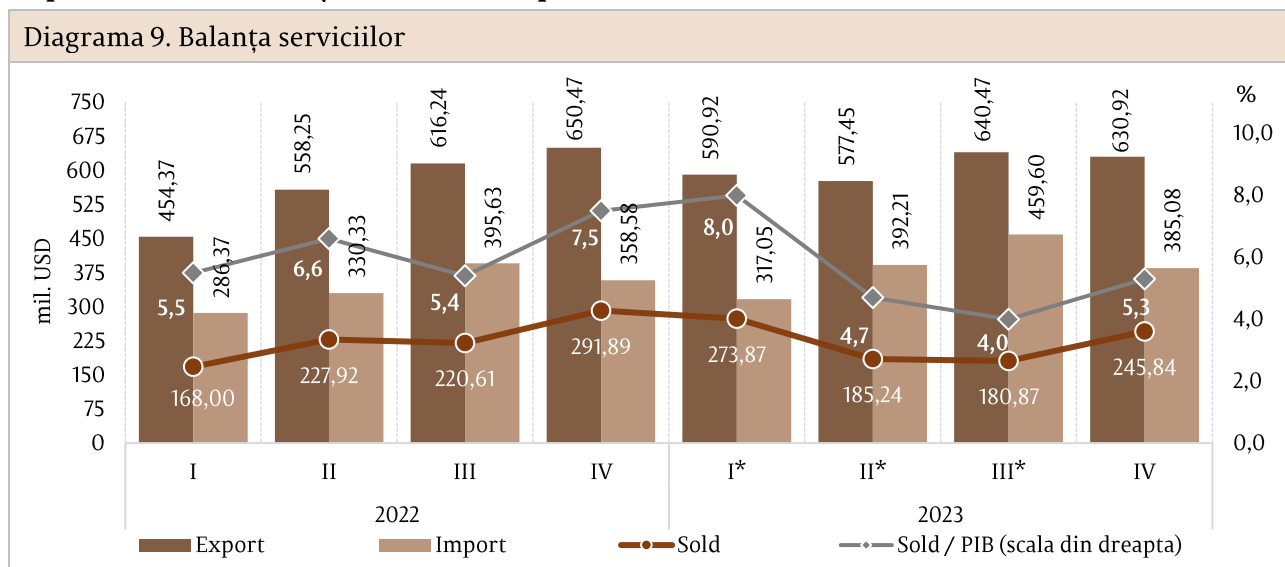

* date ajustate

1.2. Balanța serviciilor

În trimestrul IV 2023, excedentul comerțului exterior cu *servicii* a totalizat 245,84 mil. USD și a scăzut cu 15,8 la sută față de perioada similară a anului 2022, ca urmare a creșterii importului de servicii (+7,4 la sută) și scăderii exportului (-3,0 la sută), (diagrama 9). Scăderea de 2,2 ori (până la 42,00 mil. USD) a excedentului înregistrat la serviciile de călătorii a determinat evoluția negativă a balanței serviciilor (tabelul 5).

Diminuarea excedentului balanței serviciilor a fost determinată de majorarea valorii importului de servicii și diminuării exportului.

* date revizuite

Tabelul 5. Contribuția principalelor categorii de servicii la modificarea totală (puncte procentuale)

	Export			Import			Sold		
	Trimestrul IV			Trimestrul IV			Trimestrul IV		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Servicii profesionale și de consultanță managerială	1,1	0,8	3,9	1,8	-0,1	0,4	-0,6	3,7	8,2
Servicii de informatică	9,0	8,8	2,1	-0,3	0,7	0,8	31,3	33,3	3,8
Taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale (n.a.p)	0,1	-0,1		3,5	-2,4	-0,4	-8,2	6,8	0,5
Servicii de prelucrare a materiei prime aflate în proprietatea terților	2,3	-2,0		0,5	-0,3	0,3	6,7	-7,3	-0,5
Transport	6,5	14,9	-3,8	17,5	6,5	-3,8	-19,7	40,3	-3,8
Călătorii	5,4	20,9	-5,9	7,7	4,2	3,7	-0,1	70,9	-17,7
Altele	1,9	3,7	0,7	3,9	-0,7	6,4	-2,9	16,9	-6,3
TOTAL	26,3	47,0	-3,0	34,6	7,9	7,4	6,5	164,6	-15,8

Exportul de servicii, în trimestrul IV 2023, a constituit 630,92 mil. USD. Diminuarea acestuia a fost determinată de scăderea cu 19,5 la sută a *serviciilor de călătorii*, ce dețin 25,1 la sută din totalul serviciilor exportate, până la 158,51 mil. USD, precum și de *serviciile de transport*, care a scăzut cu 16,2 la sută, până la 128,71 mil. USD (diagrama 10). Totodată, *serviciile profesionale și de consultanță managerială exportate*, care dețin ponderea de 8,9 la sută din totalul exportului de servicii, au crescut cu 81,8 la sută, până la 56,00 mil. USD, iar exportul *serviciilor de informatică* ce deține cea mai mare pondere, de 25,5 la sută, din totalul exportului de servicii, a crescut cu

9,5 la sută. De asemenea, a crescut și exportul *serviciilor tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri*, cu 19,2 la sută, comparativ perioada similară a anului 2022.

Importul de servicii a totalizat 385,08 mil. USD, dintre care 30,3 la sută (116,51 mil. USD) au fost *serviciile de călătorii*, care au sporit cu 12,8 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent (diagrama 11). Creșterea acestora a fost determinată atât de majorarea importului serviciilor de călătorii personale cu 13,1 la sută, până la 79,23 mil. USD, cât și a importului serviciilor de afaceri, care a sporit cu 12,2 la sută și au totalizat 37,28 mil. USD.

Importul de *bunuri și servicii ale administrației publice (n.a.p.)* a crescut cu 55,8 la sută, până la 25,04 mil. USD, importul de *servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri* a sporit cu 52,9 la sută și a constituit 22,76 mil. USD, importul *serviciilor de informatică* s-a majorat cu 15,4 la sută, totalizând 20,76 mil. USD.

Concomitent, importul serviciilor de transport a avut cea mai mare contribuție negativă de 3,8 p.p. asupra importului total de servicii, diminuându-se cu 9,0 la sută, până la 138,02 mil. USD.

Cea mai semnificativă contribuție la creșterea totală a exportului de servicii au avut-o serviciile profesionale și de consultanță managerială, iar la import – serviciile de călătorii.

Diagrama 10. Exportul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2023

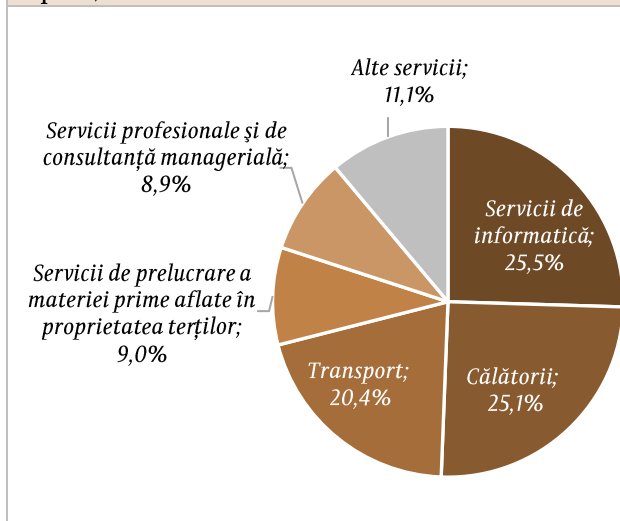
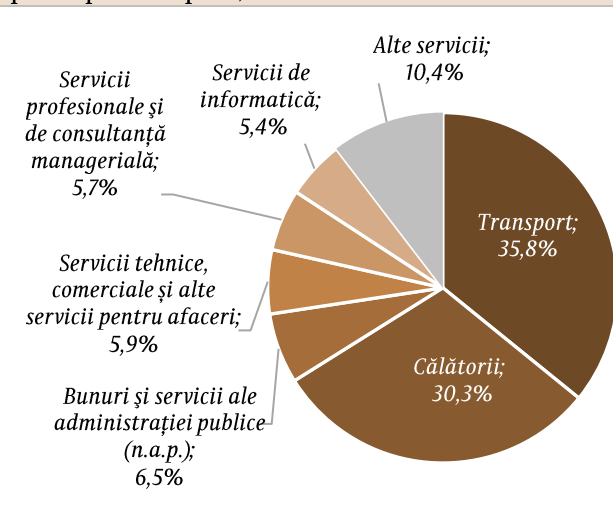

Diagrama 11. Importul de servicii, pe principalele tipuri, în trimestrul IV 2023

În trimestrul IV 2023, excedentul balanței serviciilor de informatică a constituit 56,9 la sută din excedentul contului serviciilor și a totalizat 139,84 mil. USD (tabelul 6).

Tabelul 6. Balanța serviciilor de informatică, pe principalele tipuri

	2022				2023				2023 IV / 2022 IV
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	mil. USD								%
Servicii de informatică, total	84,05	96,85	94,40	128,66	110,91	123,33	121,67	139,84	108,7
Servicii legate de aplicațiile program	50,04	60,28	52,83	64,45	61,49	62,67	58,17	59,80	92,8
Alte servicii de informatică**	34,01	36,57	41,57	64,21	49,42	60,66	63,50	80,04	124,7

* date revizuite

** Servicii de instalare și mentenanță software / hardware nepersonalizate, prelucrarea datelor, web hosting etc.

1.3. Balanța veniturilor primare

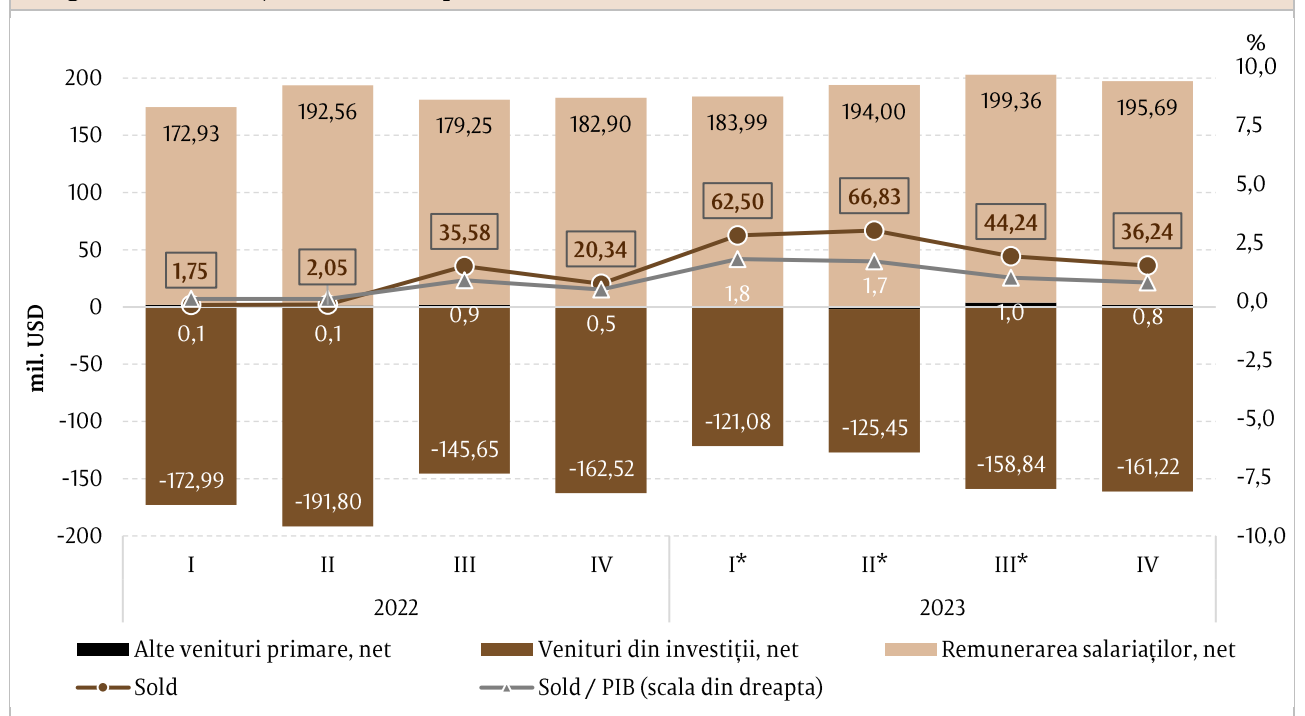
În trimestrul IV 2023, *veniturile primare* s-au majorat cu 78,2 la sută, comparativ cu perioada similară a anului precedent, și au înregistrat un excedent de 36,24 mil. USD (diagrama 12). Această dinamică rezultă din creșterea intrărilor de venituri primare cu 18,2 la sută (până la 287,95 mil. USD) superioară ieșirilor, care au sporit cu 12,7 la sută (până la 251,71 mil. USD).

În cadrul intrărilor de venituri primare creșterea a fost generată, în special, de majorarea veniturilor din gestiunea activelor de rezervă, de 2,1 ori, până la 52,68 mil. USD. Remunerarea salariaților rezidenți pentru munca prestată patronilor nerezidenți, care deține ponderea majoră de 79,1 la sută din totalul intrărilor, a crescut cu 6,9 la sută, până la 227,87 mil. USD.

Creșterea ieșirilor a fost determinată de majorarea cu 5,6 la sută, până la 179,45 mil. USD, a veniturilor din investiții directe ce revin nerezidenților, ca urmare a sporirii dividendelor investitorilor direcți, cu 12,8 la sută, până la 75,77 mil. USD.

În trimestrul IV 2023, excedentul balanței veniturilor primare a crescut pe seama intrărilor de venituri din gestionarea activelor de rezervă și creșterii remunerării nete a salariaților.

Diagrama 12. Evoluția veniturilor primare

* date revizuite

1.4. Balanța veniturilor secundare

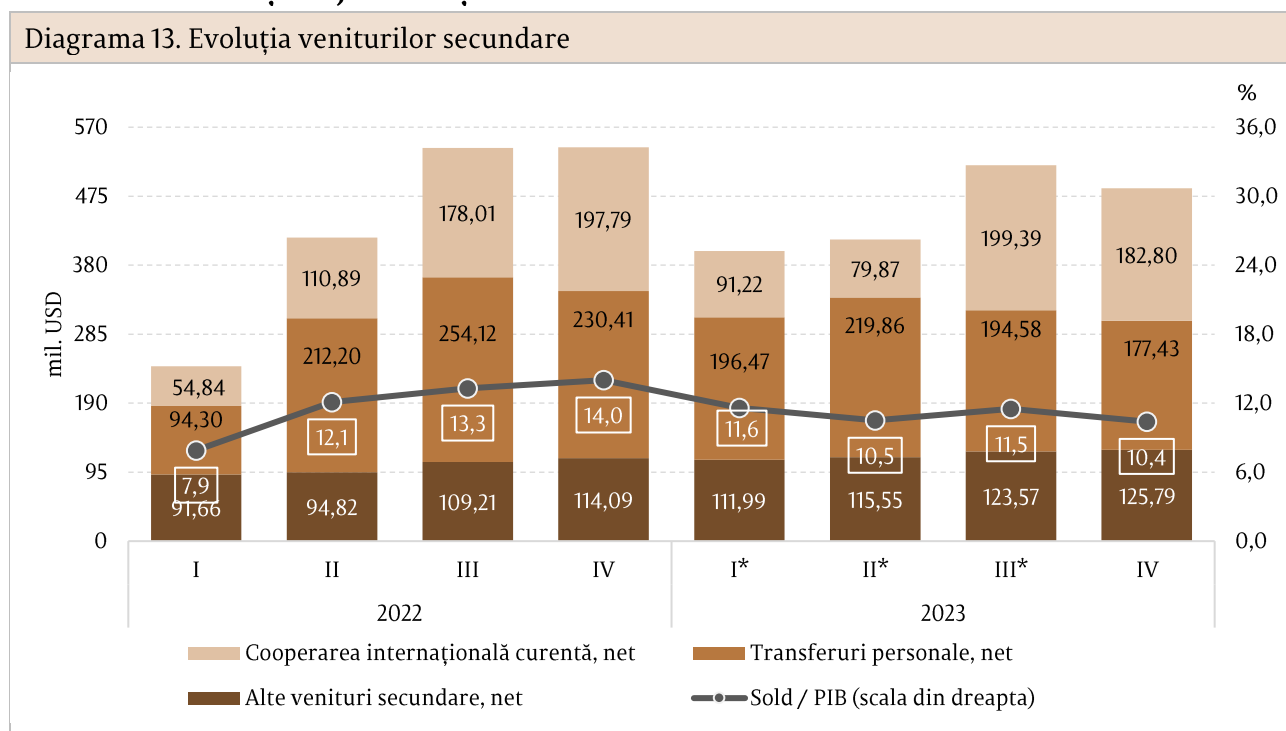
În trimestrul IV 2023, *veniturile secundare* au înregistrat o scădere a excedentului cu 10,4 la sută, până la 486,02 mil. USD, ca urmare a majorării ieșirilor (+10,1 la sută), care au constituit 118,53 mil. USD, și a diminuării intrărilor de venituri secundare (-7,0 la sută), până la 604,55 mil. USD (diagrama 13).

Astfel, intrările în sectorul privat au scăzut cu 8,4 la sută, până la 459,67 mil. USD, iar transferurile primite de administrația publică s-au diminuat cu 2,3 la sută, comparativ cu perioada similară a anului precedent, însumând 144,88 mil. USD.

Transferurile personale primite din exterior de rezidenți au scăzut cu 11,9 la sută și au constituit 268,85 mil. USD, iar ieșirile au crescut cu 22,3 la sută (până la 91,42 mil. USD).

Intrările din asistență tehnică, ajutorul umanitar și granturile în cadrul cooperării internaționale pentru toate sectoarele instituționale au scăzut cu 7,9 la sută, comparativ cu trimestrul IV 2022, și au însumat 186,84 mil. USD, iar ieșirile acestora s-au diminuat cu 21,6 la sută și au totalizat 4,04 mil. USD.

În trimestrul IV 2023, diminuarea excedentului veniturilor secundare a fost rezultatul scăderii intrărilor și majorării ieșirilor.

* date revizuite

Remiteri personale (articol suplimentar la balanța de plăți)

Remiterile personale⁶ primite de rezidenții Republicii Moldova (credit), în trimestrul IV 2023, s-au diminuat cu 5,8 la sută, comparativ cu perioada similară a anului precedent și au însumat 479,26 mil. USD, ceea ce reprezintă 10,3 la sută raportat la PIB. Această micșorare a fost cauzată, în special, de diminuarea transferurilor personale (-36,30 mil. USD), (tabelul 7).

Tabelul 7. Remiterile personale, pe componente

	2022				2023				2023 IV / 2022 IV
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV	
	mil. USD								%
Credit, dintre care:	417,53	525,40	535,07	508,87	465,38	508,33	493,32	479,26	94,2
Transferuri personale	235,37	326,97	336,30	305,15	271,40	298,69	283,67	268,85	88,1
Remunerarea salariaților	167,01	186,81	176,70	182,11	180,25	189,90	195,56	194,75	106,9
Transferuri de capital între gospodăriile populației	15,15	11,62	22,07	21,61	13,73	19,74	14,09	15,66	72,5
Debit, dintre care:	192,77	160,33	127,98	120,27	105,34	110,78	124,53	129,30	107,5
Transferuri personale	141,07	114,77	82,18	74,74	74,93	78,83	89,09	91,42	122,3
Remunerarea netă a salariaților	20,20	23,38	24,82	27,22	24,17	25,31	26,47	28,90	106,2
Transferuri de capital între gospodăriile populației	31,50	22,18	20,98	18,31	6,24	6,64	8,97	8,98	49,0
Sold, dintre care:	224,76	365,07	407,09	388,60	360,04	397,55	368,79	349,96	90,1
Transferuri personale	94,30	212,20	254,12	230,41	196,47	219,86	194,58	177,43	77,0
Remunerarea netă a salariaților	146,81	163,43	151,88	154,89	156,08	164,59	169,09	165,85	107,1
Transferuri de capital între gospodăriile populației	-16,35	-10,56	1,09	3,30	7,49	13,10	5,12	6,68	202,4
Remiteri personale: Ct, % la PIB	13,7	15,2	13,1	13,1	13,5	12,8	10,9	10,3	-2,8 p.p.

* date revizuite

Intrările remiterilor provenite din CSI s-au diminuat de 2,6 ori a, având o pondere de 10,7 la sută din total, iar cele din *alte țări* - cu 1,1 la sută, cu o pondere de 28,8 la sută din total. În același timp, remitterile din UE au sporit cu 21,6 la sută și au avut ponderea majoritară de 60,5 la sută din totalul intrărilor de remitteri personale (diagrama 14).

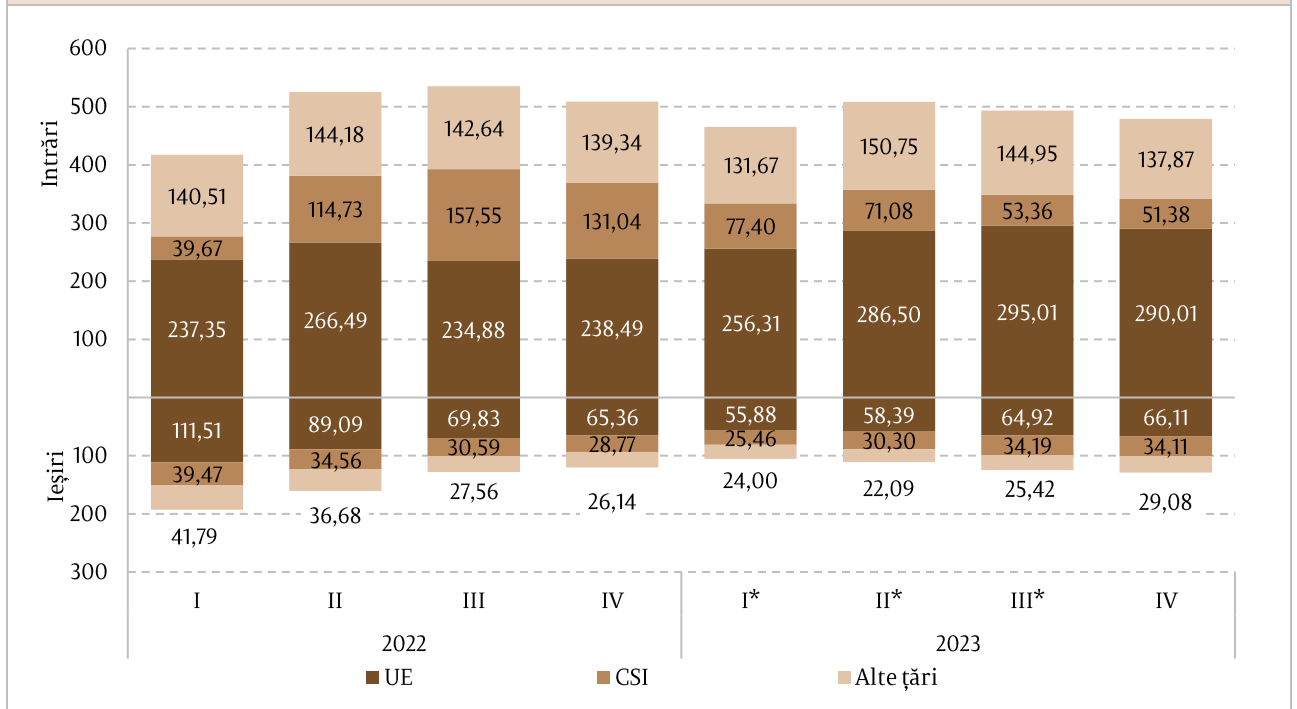
Remiterile personale plătite nerezidenților (debit) au crescut cu 7,5 la sută din cauza majorării transferurilor personale (+16,68 mil. USD).

Creșteri ale ieșirilor au fost înregistrate pentru toate regiunile. Astfel, cele către CSI s-au majorat cu 18,6 la sută și au deținut ponderea de 26,4 la sută din total, cele către *alte țări* - cu 11,2 la sută, constituind 22,5 la sută din total, iar cele către UE s-au majorat cu 1,1 la sută și au deținut ponderea majoră de 51,1 la sută din totalul ieșirilor de remitteri personale.

⁶ Remiterile personale reprezintă un articol suplimentar la balanța de plăți și reflectă valoarea remunerării nete a salariaților (excluzând cheltuielile lucrătorilor suportate în țara de prestare a muncii și unele taxe și impozite achitate de rezidenți peste hotare), a transferurilor personale și a celor de capital între gospodăriile casnice, indiferent de sursa de proveniență a acestora.
 Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
 Tel: (+373) 22 822 410, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

Diminuarea intrărilor de remiteri personale a fost cauzată de scăderea celor provenite din CSI și alte țări, în timp ce ieșirile către toate regiunile au crescut.

Diagrama 14. Distribuția geografică a remiterilor personale (mil. USD)

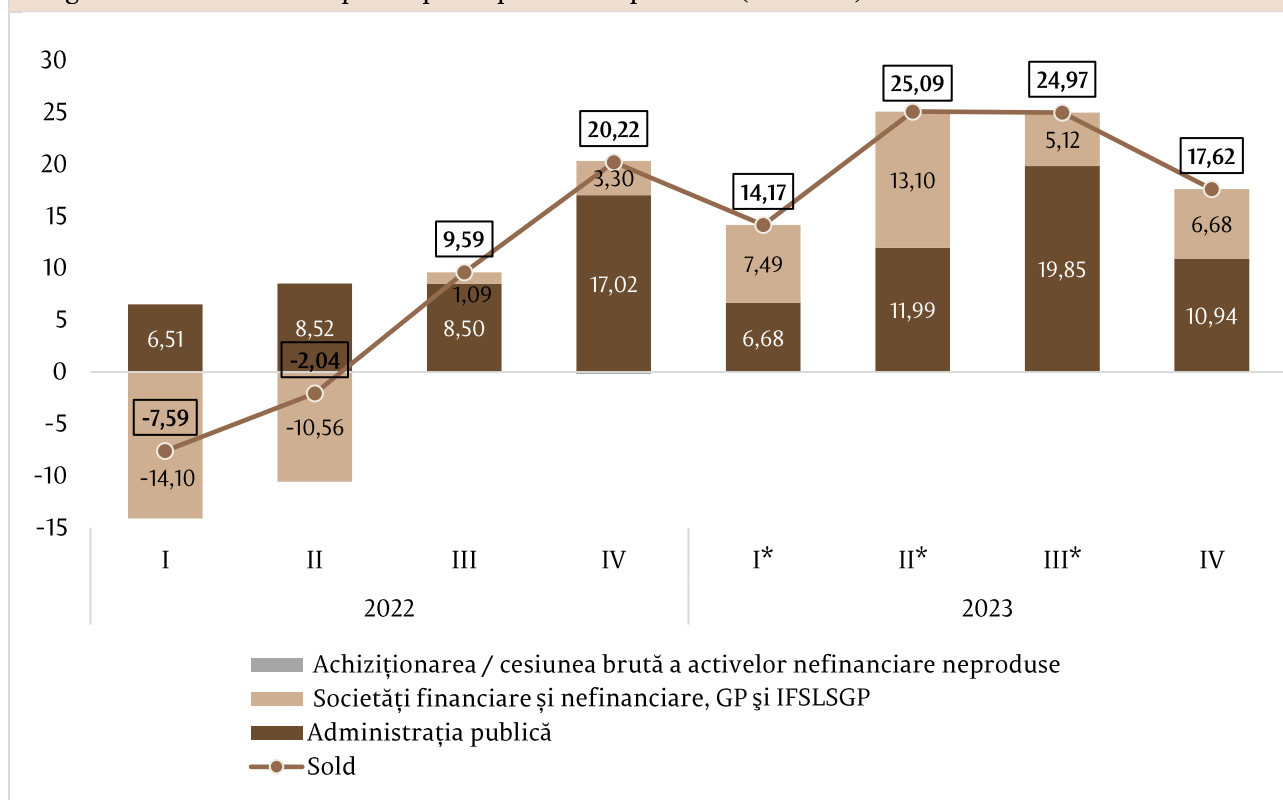
* date revizuite

2. Contul de capital

Contul de capital a consemnat, în trimestrul IV 2023, încasări nete în valoare de 17,62 mil. USD, micșorându-se cu 12,9 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022. Soldul contului de capital a fost determinat de intrările nete de asistență tehnică din exterior primite de administrația publică pentru finanțarea proiectelor investiționale, care au constituit 10,94 mil. USD, în timp ce intrările nete de capital înregistrate în sectorul privat au totalizat 6,68 mil. USD (diagrama 15).

În trimestrul IV 2023, diminuarea excedentului contului de capital a fost cauzată de micșorarea mai semnificativă a intrărilor de capital, decât a ieșirilor acestuia.

Diagrama 15. Contul de capital - principalele componente (mil. USD)

* date revizuite

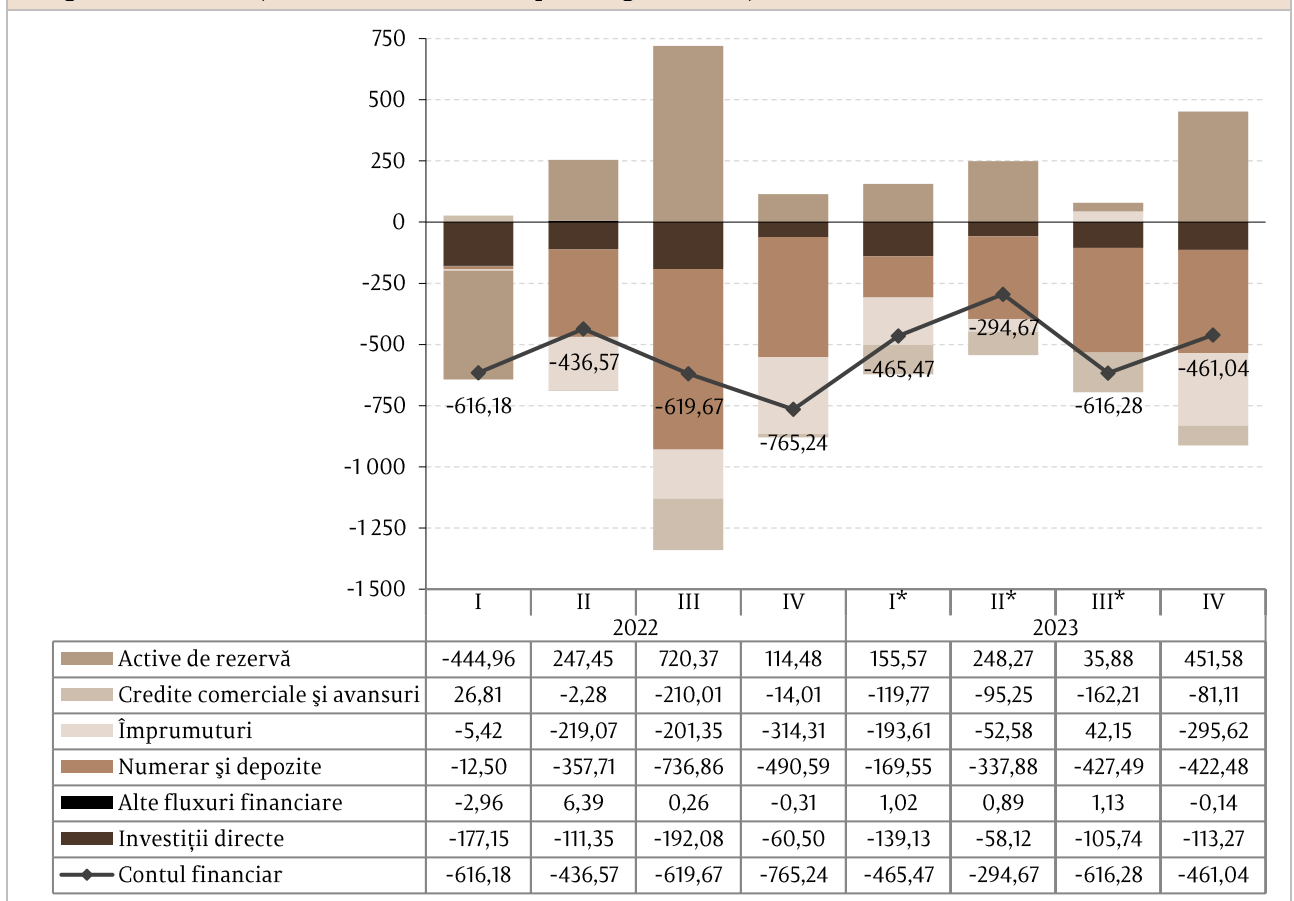
3. Contul financiar

Contul financiar al bilanței de plăți a înregistrat intrări nete de mijloace financiare în valoare de 461,04 mil. USD, ca urmare a majorării nete a pasivelor rezidenților față de nerezidenți generate de tranzacțiile efective, în sumă de 499,78 mil. USD, în timp ce activele financiare externe au crescut cu 38,74 mil. USD, în valoare netă (diagrama 16).

Astfel, în trimestrul IV 2023, contul financiar a consemnat majorarea *activelor de rezervă*. Diminuarea semnificativă a activelor sub formă de *numerar și depozite*, în special ale altor sectoare, și majorarea pasivelor sub formă de împrumuturi, atrase în special de administrația publică, au reprezentat intrări financiare nete de mijloace financiare și principala sursă de finanțare a deficitului contului curent (tabelul 8).

Principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent, în trimestrul IV 2023, au fost intrările nete de mijloace financiare sub formă de numerar și depozite, și cele sub formă de împrumuturi.

Diagrama 16. Evoluția contului financiar, pe categorii funcționale, fluxuri nete (mil. USD)

Notă: (+) ieșiri nete, (-) intrări nete de capital

* date revizuite

Majorarea netă a activelor, pe parcursul trimestrului IV 2023, a fost determinată, în special, de sporirea *activelor oficiale de rezervă* ale BNM, cu 451,58 mil. USD, și ale celor sub formă de *împrumuturi* - cu 41,07 mil. USD

Tabelul 8. Sursele de acoperire a necesarului net de finanțare, fluxuri financiare nete, % PIB

	2022				2023			
	I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Contul financiar	-20,2	-12,6	-15,2	-19,7	-13,5	-7,4	-13,7	-9,9
Investiții directe, dintre care:	-5,8	-3,2	-4,7	-1,6	-4,0	-1,5	-2,3	-2,4
Participații și acțiuni, altele decât reinvestirea profiturilor	-1,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,7		-0,1	
Reinvestirea profiturilor	-4,2	-4,2	-2,4	-2,6	-2,9	-1,7	-2,8	-2,1
Instrumente de natura datoriei	-0,4	1,5	-1,9	1,4	-0,4	0,2	0,5	-0,3
Alte investiții, dintre care:	0,2	-16,6	-28,1	-21,1	-14,0	-12,2	-12,1	-17,1
Numerar și depozite	-0,4	-10,4	-18,0	-12,7	-4,9	-8,5	-9,5	-9,1
Împrumuturi	-0,2	-6,3	-4,9	-8,1	-5,6	-1,3	0,9	-6,3
Credite comerciale și avansuri	0,9	-0,1	-5,1	-0,4	-3,5	-2,4	-3,6	-1,7
Alte creanțe / angajamente	-0,1	0,2						
Modificarea activelor de rezervă	-14,6	7,2	17,6	3,0	4,5	6,3	0,8	9,7

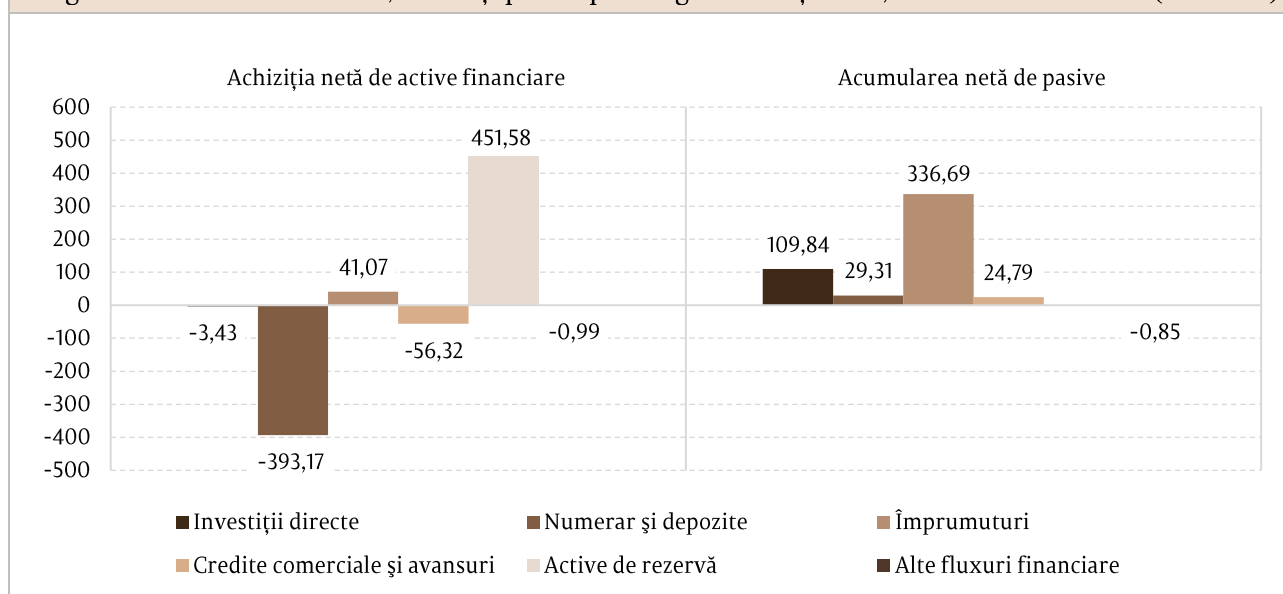
Notă: (-) – intrări nete de capital, (+) – ieșiri nete de capital

* date revizuite

Concomitent, activele sub formă de *numerar și depozite* s-au diminuat cu 393,17 mil. USD, cele sub formă de *credite comerciale și avansuri* – cu 56,32 mil. USD, sub formă de *investiții directe* în străinătate - cu 3,43 mil. USD, iar *investițiile de portofoliu* - cu 0,99 mil. USD (diagrama 17).

Creșterea netă a activelor financiare s-a datorat, în special, majorării activelor de rezervă, în timp ce activele sub formă de numerar și depozite s-au diminuat. Majorarea netă a pasivelor a fost determinată de evoluția angajamentelor sub formă de împrumuturi, dar și a celor sub formă de investiții directe.

Diagrama 17. Contul financiar, active și pasive pe categorii funcționale, în trimestrul IV 2023 (mil. USD)

Creșterea netă a **pasivelor** financiare externe, în trimestrul IV 2023, a fost determinată de tragerile nete de pasive sub formă de *împrumuturi*, care au constituit 336,69 mil. USD (dintre care trageri - 490,41 mil. USD și rambursări - 153,72 mil. USD). În trimestrul IV 2023, *administrația publică*⁷ a efectuat trageri nete în valoare de 334,33 mil. USD, iar *băncile licențiate* - de 8,32 mil. USD, *societățile nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ* - de 5,55 mil. USD. *Alte societăți financiare* au înregistrat trageri nete de 7,59 mil. USD (tabelul 9).

Tabelul 9. Împrumuturi externe (pasive, fără cele intragrup), pe sectoare instituționale, valorificări și rambursări (mil. USD)

	2022								2023							
	I		II		III		IV		I*		II*		III*		IV	
	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.	valor.	ramb.
Împrumuturi	72,48	100,91	327,59	108,98	366,38	113,61	449,34	99,54	263,78	98,33	249,97	161,90	287,12	404,12	490,41	153,72
Banca centrală		6,25		8,41		3,84		5,67				3,96				3,92
Termen lung		6,25		8,41		3,84		5,67				3,96				3,92
Administrația publică	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88	315,01	31,94	184,42	26,35	186,15	71,78	200,33	340,38	390,35	56,02
Termen lung	24,93	32,36	181,96	24,60	277,44	26,88	315,01	31,94	184,42	26,35	186,15	71,78	200,33	340,38	390,35	56,02
Societăți care acceptă depozite, exclusiv BC	8,98	3,16	57,31	10,07	30,97	29,13	71,34	10,85	5,36	5,63		28,24	8,72	9,59	39,78	31,46
Termen scurt			26,30			25,60	0,10	0,10								
Termen lung	8,98	3,16	31,01	10,07	30,97	3,53	71,24	10,75	5,36	5,63		28,24	8,72	9,59	39,78	31,46
Societăți nefinanciare, GP și IFSLSGP	25,76	37,74	48,49	46,84	21,13	25,65	21,28	22,26	31,34	18,81	27,20	30,92	52,50	31,63	38,58	33,03
Termen scurt	0,80	3,79	9,72	7,95	1,74	0,45	0,98	0,66	2,43	2,37	3,10	1,94	2,32	0,37	1,30	1,36
Termen lung	24,96	33,95	38,77	38,89	19,39	25,20	20,30	21,60	28,91	16,44	24,10	28,98	50,18	31,26	37,28	31,67
Alte societăți financiare	12,81	21,40	39,83	19,06	36,84	28,11	41,71	28,82	42,66	47,54	36,62	27,00	25,57	22,52	21,70	29,29
Termen scurt			0,02						0,06			0,05	0,08		0,61	
Termen lung	12,81	21,40	39,81	19,06	36,84	28,11	41,71	28,82	42,60	47,54	36,62	26,95	25,49	22,52	21,09	29,29

* date revizuite

Intrările nete sub formă de investiții directe au crescut cu 113,27 mil. USD, ca urmare a reinvestirii profiturilor în valoare de 98,86 mil. USD, intrărilor nete la instrumentele de natura datoriei față de investitorii străini direcți de 6,76 mil. USD și participațiilor la capital și a acțiunilor în proprietatea nerezidenților - intrări nete de 4,22 mil. USD (tabelul 10).

La majorarea pasivelor au contribuit și cele sub formă de *numerar și depozite* - cu 29,31 mil. USD, și cele sub formă de *credite comerciale și avansuri* ale altor sectoare - cu 24,79 mil. USD.

Pasivele sub formă de investiții de portofoliu s-au diminuat cu 0,08 mil. USD în bază netă.

⁷ Notă: Valoarea împrumuturilor administrației publice la 30.06.2022 (181,96 mil. USD) include tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica datoriei externe, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> par. 2.26); datele publicate de Ministerul Finanțelor privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate începând cu luna iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea FMI).

Tabelul 10. Investiții directe, intrări și ieșiri de capital (mil. USD)

	2022				2023							
	III		IV		I*		II*		III*		IV	
	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri	intrări	ieșiri
Investiții directe	256,14	64,06	224,27	163,77	202,68	63,55	138,77	80,65	185,02	79,28	149,70	36,43
Active	26,00	29,08	22,41	35,06	19,39	19,73	18,81	20,87	16,35	18,11	15,11	11,68
Pasive	230,14	34,98	201,86	128,71	183,29	43,82	119,96	59,78	168,67	61,17	134,59	24,75
<i>Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții, exceptând reinvestirea profiturilor</i>	<i>27,22</i>	<i>10,41</i>	<i>50,76</i>	<i>30,64</i>	<i>41,43</i>	<i>15,74</i>	<i>22,67</i>	<i>17,38</i>	<i>11,13</i>	<i>6,20</i>	<i>4,79</i>	<i>0,57</i>
<i>Reinvestirea profiturilor (+) / pierderi (-)</i>	<i>99,27</i>		<i>100,12</i>		<i>99,74</i>		<i>67,21</i>		<i>125,67</i>		<i>98,86</i>	
<i>Instrumente de natura datoriei</i>	<i>103,65</i>	<i>24,57</i>	<i>50,98</i>	<i>98,07</i>	<i>42,12</i>	<i>28,08</i>	<i>30,08</i>	<i>42,40</i>	<i>31,87</i>	<i>54,97</i>	<i>30,94</i>	<i>24,18</i>

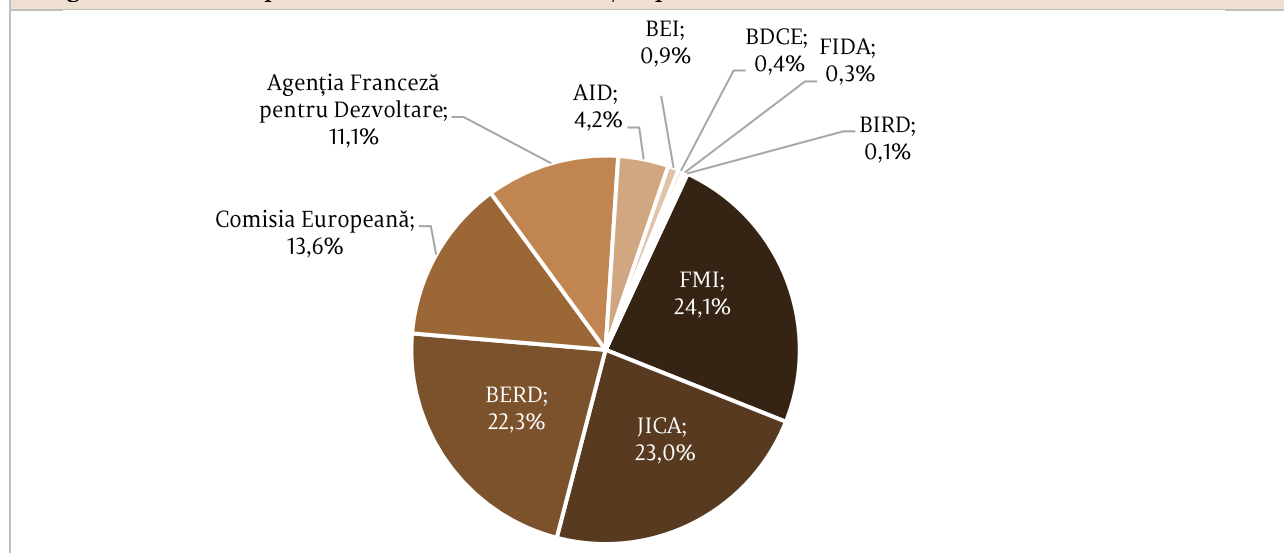
Notă: Achiziția activelor financiare se reflectă pe debit la ieșiri, iar retragerea activelor financiare - pe credit la intrări. Acumularea pasivelor se reflectă pe credit la intrări, iar stingerea pasivelor - pe debit la ieșiri.

* date revizuite

Pe parcursul trimestrului IV 2023, administrația publică a contractat împrumuturi externe noi în valoare de 390,35 mil. USD, principalii creditori fiind Fondul Monetar Internațional - 94,17 mil. USD; Agenția Japoneză de Cooperare Internațională (JICA) - 89,87 mil. USD; Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 87,05 mil. USD; Comisia Europeană - 53,12 mil. USD; Agenția Franceză pentru Dezvoltare - 43,14 mil. USD; Asociația Internațională de Dezvoltare - 16,31 mil. USD; Banca Europeană de Investiții - 3,68 mil. USD; Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei - 1,48 mil. USD; Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă - 1,20 mil. USD; Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare - 0,33 mil. USD (diagrama 8).

În trimestrul IV 2023, principalii creditori ai administrației publice au fost Fondul Monetar Internațional și Agenția Japoneză de Cooperare Internațională.

Diagrama 18. Principalii creditori ai administrației publice, în trimestrul IV 2023

II. Poziția investițională internațională la 31.12.2023 (date provizorii)

Poziția investițională internațională a Republicii Moldova, la 31.12.2023, a totalizat -6 566,59 mil. USD (sau -39,7 la sută raportat la PIB), soldul net debitor aprofundându-se cu 6,2 la sută față de situația de la sfârșitul anului 2022 (tabelul 11).

Tabelul 11. Indicatorii principali aferenți poziției investiționale internaționale (MBP6)

	31.03. 2022	30.06. 2022	30.09. 2022	31.12. 2022	31.03. 2023*	30.06. 2023*	30.09. 2023*	31.12. 2023	31.12.2023 / 31.12.2022
	mil. USD								%
Poziția investițională internațională netă	-5 662,22	-5 726,57	-5 639,71	-6 184,84	-6 512,24	-6 403,99	-6 386,74	-6 566,59	106,2
<i>Active</i>	6 044,38	5 886,31	6 206,84	6 506,25	6 804,14	7 053,12	6 920,49	7 573,32	116,4
<i>Pasive</i>	11 706,60	11 612,88	11 846,55	12 691,09	13 316,38	13 457,11	13 307,23	14 139,91	111,4
Activele oficiale de rezervă	3 432,43	3 616,39	4 227,54	4 474,17	4 679,35	4 902,67	4 881,93	5 453,15	121,9
Investițiile directe, pasive	4 893,11	4 805,61	4 866,24	4 946,70	5 242,63	5 285,52	5 367,62	5 533,86	111,9
Împrumuturi (fără cele intragrup), pasive	4 146,23	4 217,82	4 270,12	4 865,43	5 103,62	5 185,67	4 958,00	5 476,74	112,6
	%								p.p.
PII / PIB	-40,5	-40,2	-39,2	-42,6	-43,9	-41,7	-40,4	-39,7	2,9
Activele externe / pasivele externe	51,6	50,7	52,4	51,3	51,1	52,4	52,0	53,6	2,3
Ponderea ISD în poziția pasivelor externe	41,8	41,4	41,1	39,0	39,4	39,3	40,3	39,1	0,1
Ponderea împrumuturilor (fără împrumuturile intragrup) în poziția pasivelor externe	35,4	36,3	36,0	38,3	38,3	38,5	37,3	38,7	0,4

* date revizuite

Poziția activelor financiare externe a totalizat 7 573,32 mil. USD, majorându-se cu 16,4 la sută de la începutul anului, iar a pasivelor - 14 139,91 mil. USD, în creștere cu 11,4 la sută. Raportul dintre poziția activelor și a pasivelor externe a constituit 53,6 la sută (+2,3 p.p. față de 31.12.2022).

Tabelul 12. Poziția investițională internațională (MBP6), la 31.12.2023 (mil. USD)

	Poziția la 31.12.2022	Modificări care reflectă:					Poziția la 31.12.2023
		dinamica totală	fluxul din BP	schimbări de preț	fluctuația ratei de schimb	alte schimbări	
PII (netă)	-6 184,84	-381,75	-1 837,46	63,55	-359,21	1 751,37	-6 566,59
Active	6 506,25	1 067,07	-769,24	13,21	115,62	1 707,48	7 573,32
Investiții directe	438,59	11,85	0,73		11,12		450,44
Investiții de portofoliu	13,83	-1,55	-1,73		0,18		12,28
Alte investiții	1 579,66	77,79	-1 659,54		29,85	1 707,48	1 657,45
Active de rezervă*	4 474,17	978,98	891,30	13,21	74,47		5 453,15
Pasive	12 691,09	1 448,82	1 068,22	-50,34	474,83	-43,89	14 139,91
Investiții directe	4 946,70	587,16	416,99	-50,23	264,30	-43,90	5 533,86
Investiții de portofoliu	24,67	-1,34	-1,47	-0,11	0,24		23,33
Alte investiții	7 719,72	863,00	652,70		210,29	0,01	8 582,72

Notă: Pentru evaluarea pozițiilor se utilizează cross-cursurile oficiale de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA, la sfârșit de perioadă

* fluxuri evaluate la rata de schimb zilnică

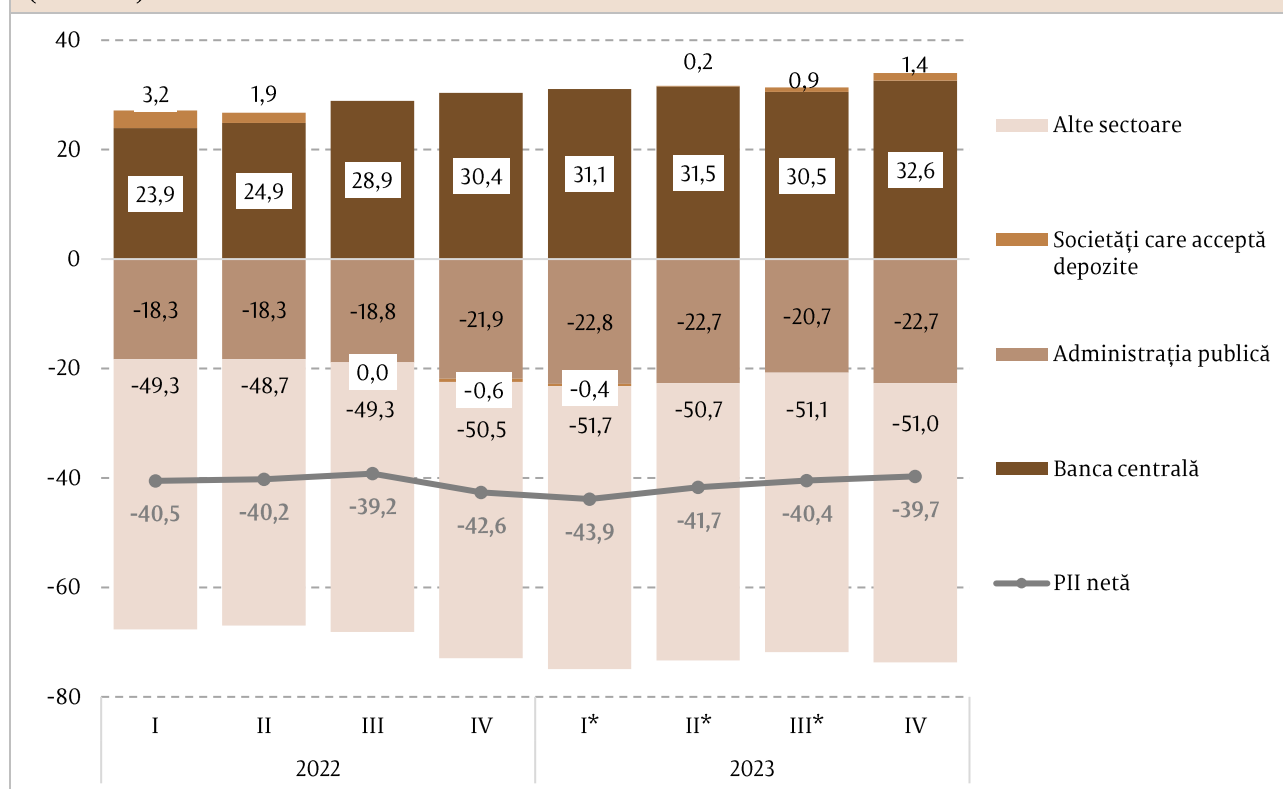
Poziția *activelor financiare* a fost influențată în sensul majorării de alte schimbări (1 707,48 mil. USD), de fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (115,62 mil. USD) și de modificarea prețurilor instrumentelor financiare (13,21 mil. USD), în timp ce fluxul negativ înregistrat în balanța de plăți (-769,24 mil. USD) a influențat poziția activelor în sensul scăderii (tabelul 12).

Poziția *pasivelor* financiare a fost determinată de fluxul pozitiv înregistrat în balanța de plăți (1 068,22 mil. USD) și fluctuația ratelor de schimb ale valutelor originale față de dolarul SUA (474,83 mil. USD). Totodată, modificarea prețurilor instrumentelor financiare (-50,34 mil. USD) și alte schimbări (-43,89 mil. USD) au influențat poziția pasivelor financiare în sensul scăderii.

BNM a înregistrat creșterea poziției creditoare nete relative la PIB, în timp ce administrația publică și alte sectoare (alte societăți financiare, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituțiile fără scop lucrativ) au înregistrat o deteriorare / aprofundare a poziției sale net debitoare față de nerezidenți (diagrama 19).

La 31.12.2023, soldul net debitor al poziției investiționale internaționale relativ la PIB s-a îmbunătățit față de 31.12.2022.

Diagrama 19. Poziția investițională internațională net, la sfârșitul perioadei, pe sectoare instituționale (% la PIB)

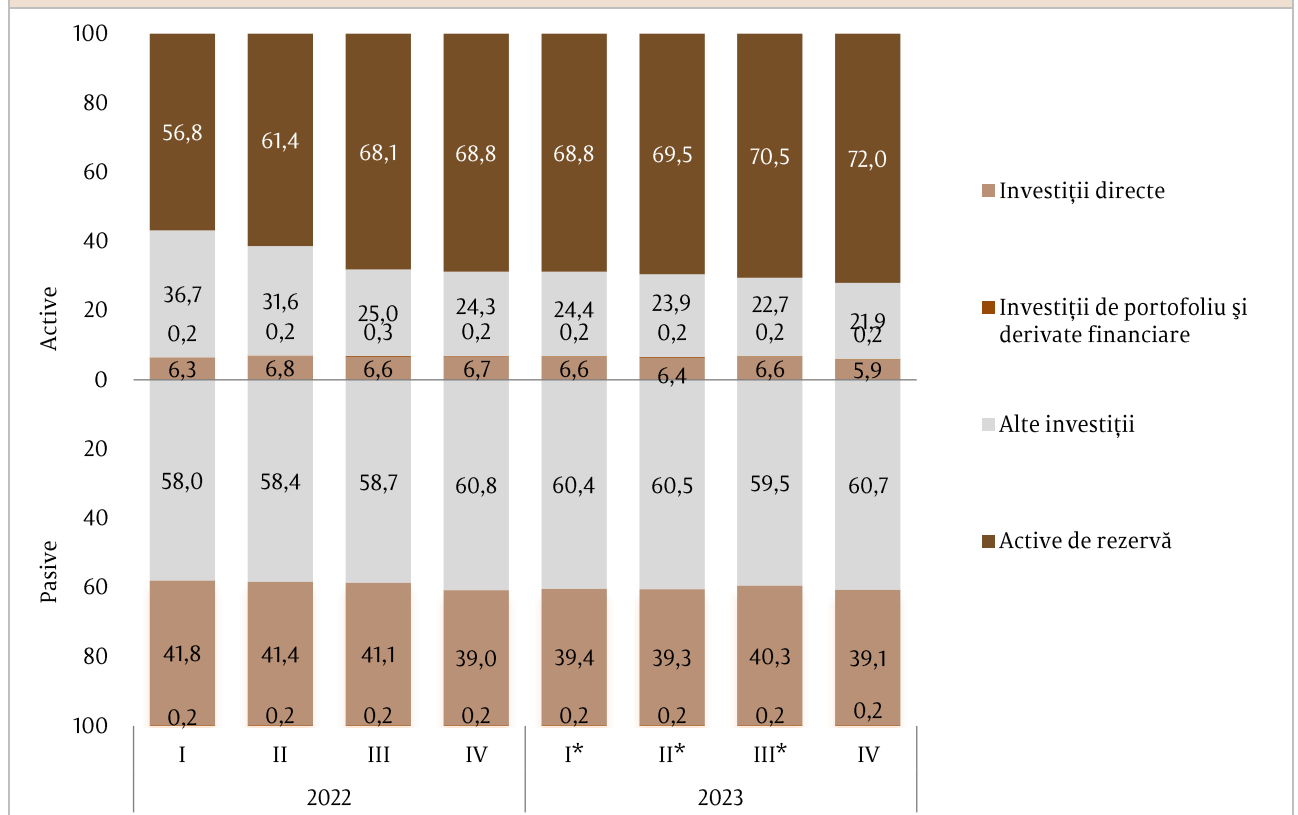

* date revizuite

Din punctul de vedere al structurii PII pe categorii funcționale, majorarea poziției *activelor* financiare externe, la 31.12.2023, a fost influențată de creșterea poziției *activelor de rezervă* cu 21,9 la sută, precum și a celor sub formă de *numerar și depozite* - cu 68,8 la sută și *investiții directe* - cu 2,7 la sută. În același timp, activele sub formă de *credite comerciale și avansuri* s-au diminuat cu 31,5 la sută, *împrumuturi* - cu 12,5 la sută, *investiții de portofoliu* - cu 11,2 la sută (diagrama 20).

Activele de rezervă au deținut ponderea predominantă în totalul activelor financiare, în timp ce alte investiții și investițiile directe - ponderi semnificative în totalul pasivelor.

Diagrama 20. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe categorii funcționale, la sfârșitul perioadei (%)

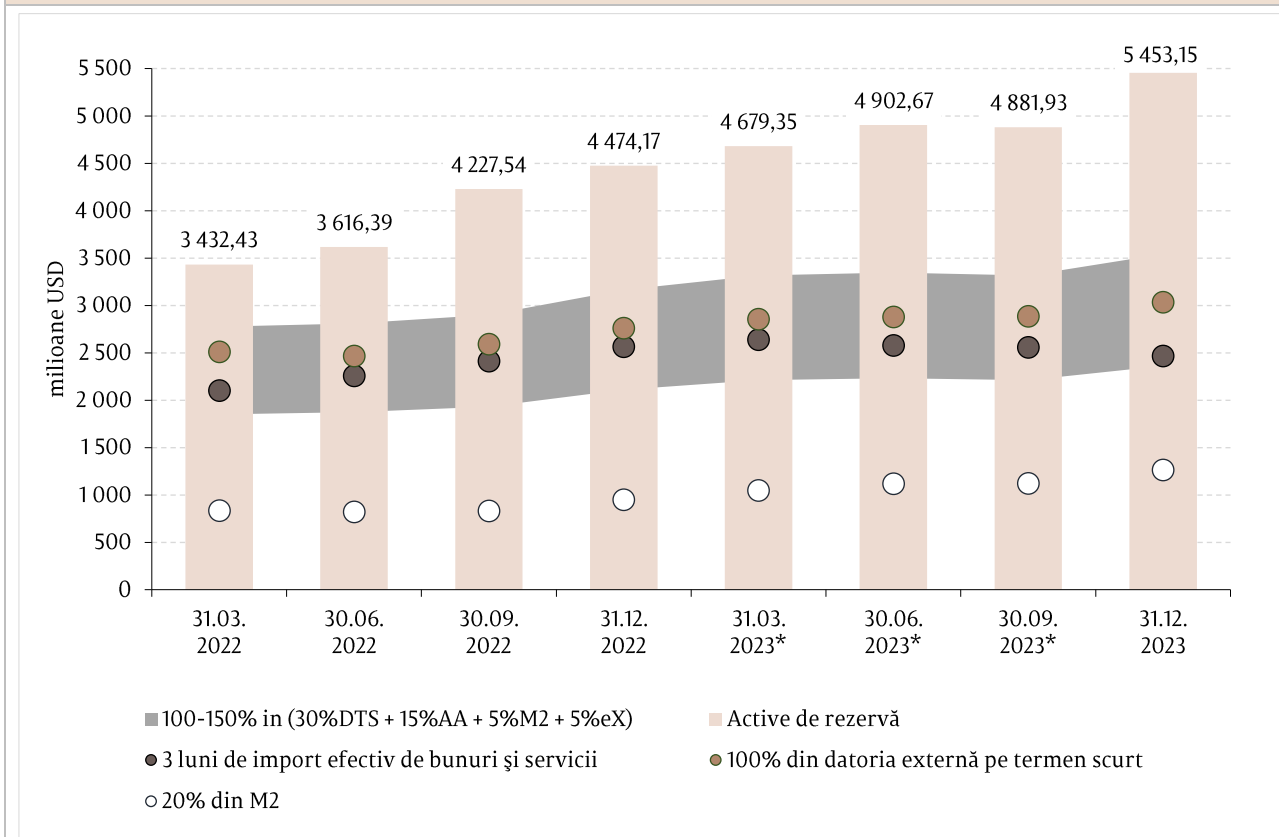
* date revizuite

Poziția *activelor oficiale de rezervă* a constituit 5 453,15 mil. USD la 31.12.2023, ceea ce corespunde tuturor criteriilor de suficiență:

- (i) acoperirea a cel puțin 3 luni de import de bunuri și servicii (au acoperit 6,6 luni de import efectiv);
- (ii) acoperirea integrală prin rezerve a datoriei externe pe termen scurt (au acoperit 179,6 la sută);
- (iii) acoperirea a 20,0 la sută din masa monetară M2 (au acoperit 86,3 la sută);
- (iv) acoperirea a 100-150 la sută din suma: 30 la sută din datoria externă pe termen scurt + 15,0 la sută din alte angajamente externe + 5,0 la sută din M2 + 5,0 la sută din exporturi de bunuri și servicii (au acoperit 230,9 la sută), (diagrama 21).

La 31.12.2023, poziția activelor oficiale de rezervă s-a majorat comparativ cu 31.12.2022 și corespunde tuturor criteriilor de suficiență.

Diagrama 21. Indicatorii suficienței activelor oficiale de rezervă

Notă: Criteriile se bazează pe recomandările FMI din "Assessing Reserve Adequacy - Specific Proposals", aprilie 2015

<http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/121914.pdf>

* date revizuite

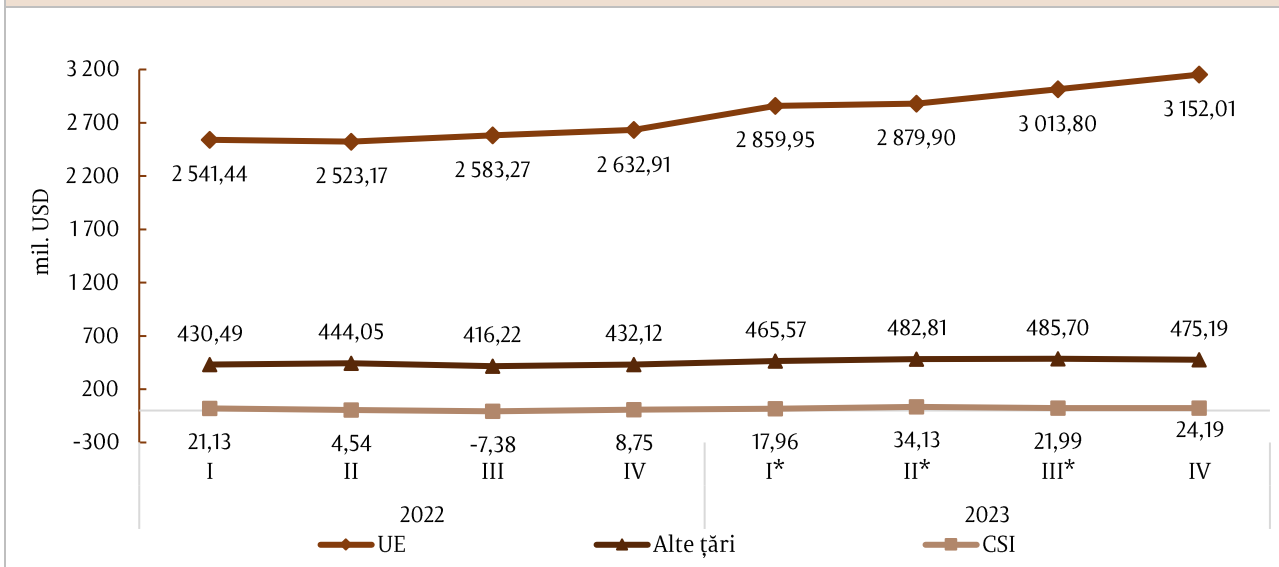
Evoluția poziției **pasivelor** a fost determinată de creșterea cu 11,2 la sută a angajamentelor sub formă de **alte investiții**, care dețin ponderea majoră de 60,7 la sută din angajamentele externe ale țării. Alte investiții au constat în proporție de 63,8 la sută din **împrumuturi**, 28,7 la sută – **credite comerciale și avansuri**, 4,4 la sută – **drepturi speciale de tragere**, 2,5 la sută – **numerar și depozite** și 0,6 la sută – **alte pasive**.

Totodată, angajamentele sub formă de **investiții directe** s-au majorat cu 11,9 la sută comparativ cu 31.12.2022, acestea deținând o pondere de 39,1 la sută în pasivele externe ale țării. Investițiile directe au constat în proporție de 66,0 la sută din **capital propriu** (+18,8 la sută comparativ cu 31.12.2022), 34,0 la sută – **instrumente de natura datoriei** (+0,5 la sută).

În distribuția geografică a investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni acumulate, cele din țările UE s-au majorat cu 19,7 la sută, deținând ponderea majoră de 86,3 la sută, iar cele din alte țări au crescut cu 10,0 la sută, deținând 13,0 la sută. În același timp, investițiile directe sub formă de participații și acțiuni provenite din CSI au crescut, în trimestrul IV 2023, de 2,8 ori, până la 24,19 mil. USD, față de 8,75 mil. USD la 31.12.2022 (diagrama 22).

Pozițiile investițiilor directe sub formă de participații și acțiuni provenite din toate regiunile s-au majorat față de 31.12.2022.

Diagrama 22. Poziția investițiilor directe**, capital propriu, pe zone geografice, la sfârșitul perioadei

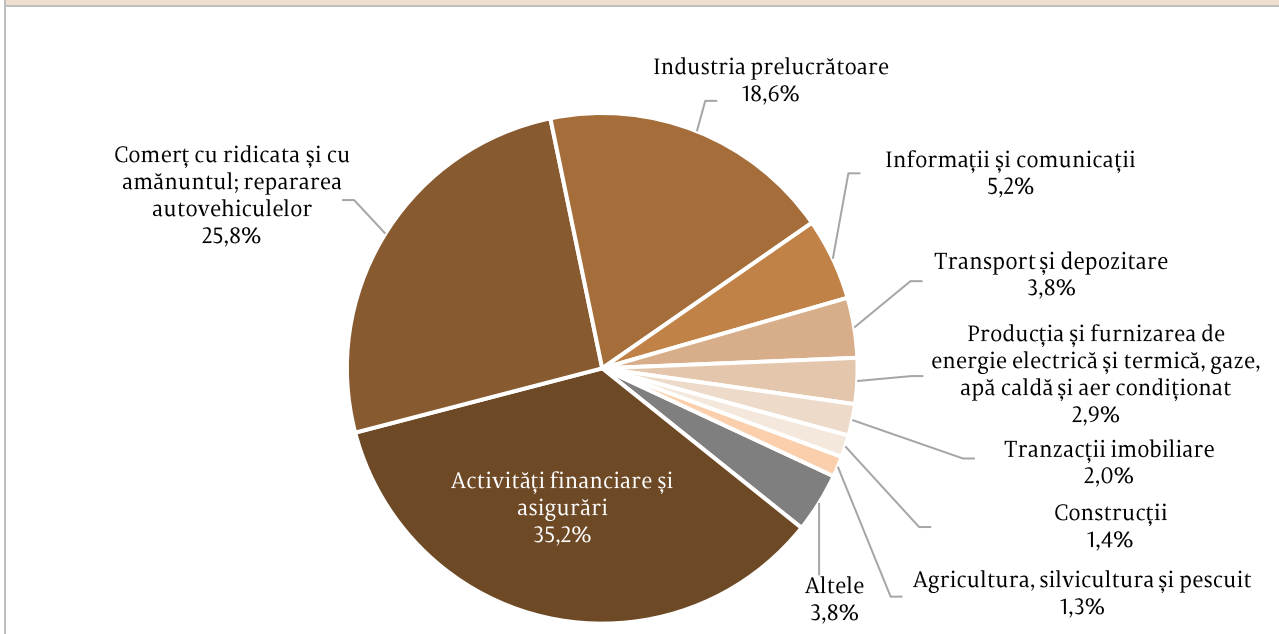

* date revizuite

** poziții calculate conform valorii de bilanț, distribuția pe țări în baza investitorului nemijlocit

Activitățile financiare și asigurările, comerțul cu ridicata și cu amănuntul și industria prelucrătoare au continuat să dețină ponderile cele mai mari în poziția pasivelor sub formă de investiții directe (capital propriu).

Diagrama 23. Investițiile directe, capital propriu acumulat la 31.12.2023, pe activități economice (conform CAEM-2)

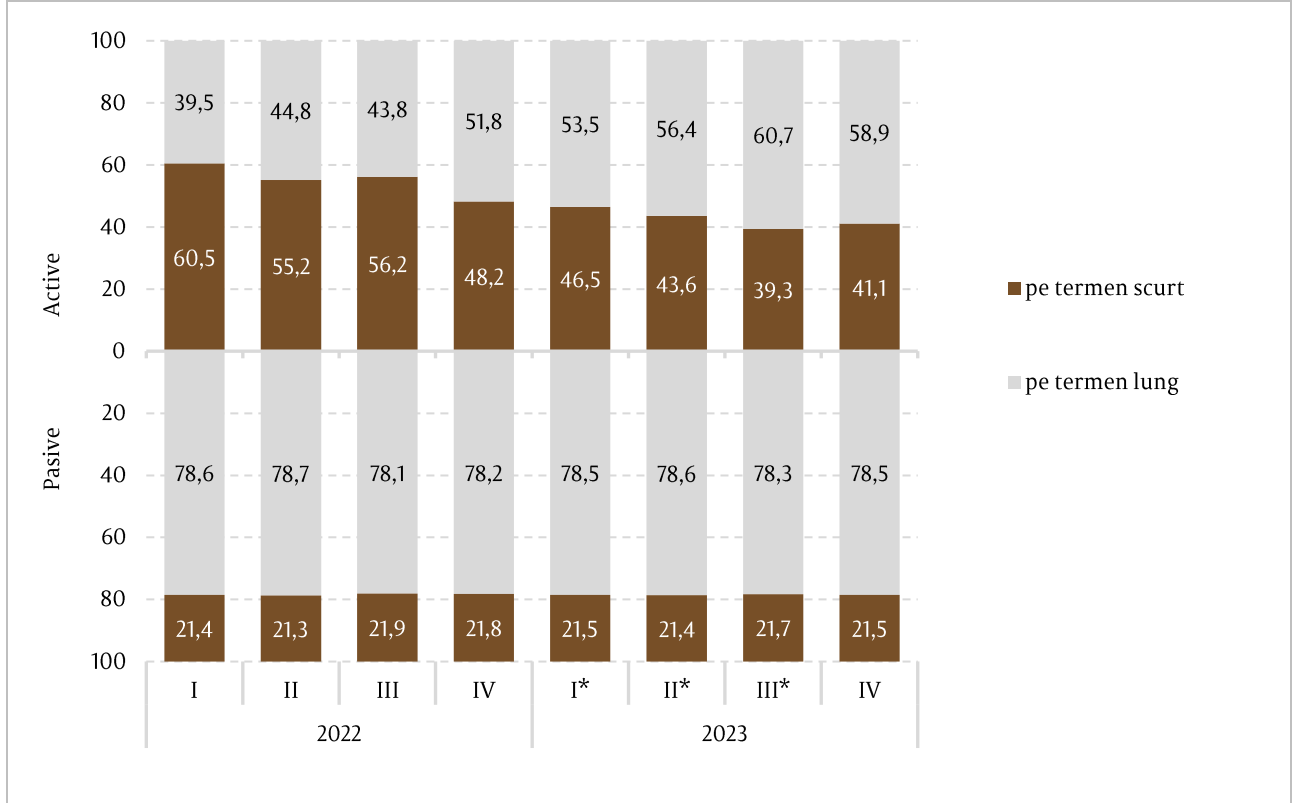

În structura pe scadențe a *activelor financiare*, raportul dintre activele pe termen lung și cele pe termen scurt reprezintă 1,4 (diagrama 24). Astfel, în totalul *creanțelor* predomină cele *pe termen lung*, cu o pondere de 58,9 la sută, alcătuite, din active de rezervă (titluri de valoare, numerar și depozite, aur monetar) – 84,0 la sută, investiții directe – 9,8 la sută, alte investiții – 6,0 la sută și investiții de portofoliu – 0,2 la sută. Structura *pasivelor* externe arată prevalența

angajamentelor pe termen lung (78,5 la sută), în timp ce pasivele *pe termen scurt* dețin o pondere de 21,5 la sută. Raportul dintre *pasivele* pe termen lung și cele pe termen scurt este de 3,7.

Ponderea majoră atât în structura activelor financiare, cât și în structura pasivelor a revenit celor pe termen lung.

Diagrama 24. Structura activelor financiare și pasivelor externe, pe scadențe, la sfârșitul perioadei (%)

* date revizuite

III. Datoria externă brută la 31.12.2023 (date provizorii)

Datoria externă brută a Republicii Moldova a crescut cu 9,1 la sută comparativ cu sfârșitul anului 2022 și la 31.12.2023 a totalizat 10 465,65 mil. USD (tabelul 13). Raportul dintre datoria externă brută și PIB a constituit 63,3 la sută, fiind cu 2,8 p.p. mai mic față de 31.12.2022 (diagrama 25).

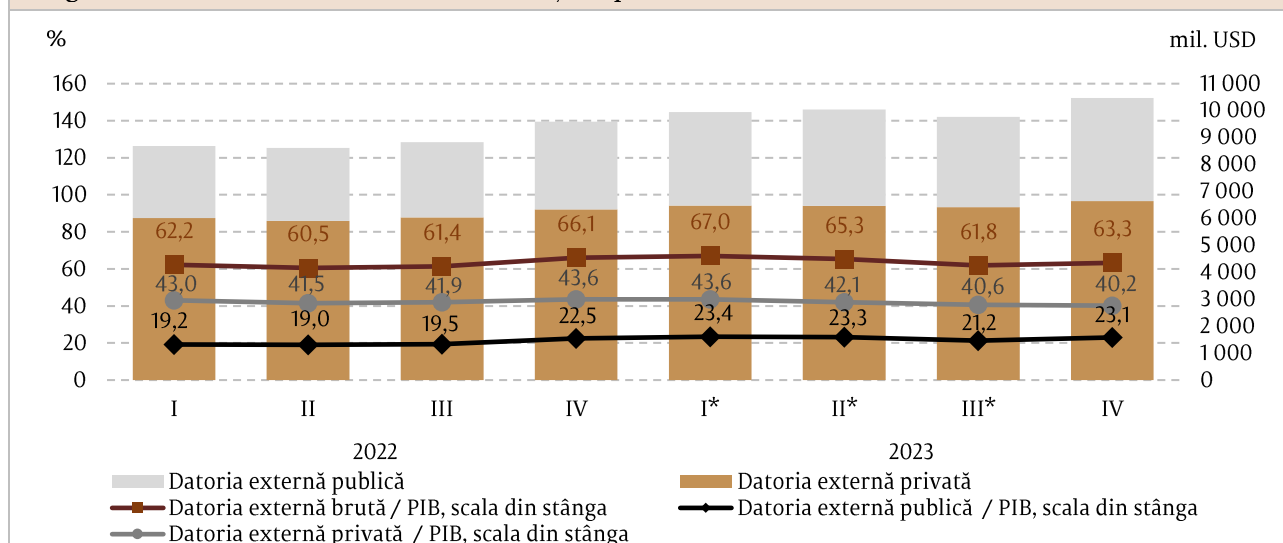
Tabelul 13. Datoria externă brută (MBP6), pe sectoare instituționale și pe scadențe (originale), (mil. USD)

	31.03. 2022	30.06. 2022	30.09. 2022	31.12. 2022	31.03. 2023*	30.06. 2023*	30.09. 2023*	31.12. 2023	31.12.2023 / 31.12.2022
Administrația publică	2 561,25	2 606,87	2 705,66	3 172,85	3 385,16	3 487,00	3 276,38	3 751,24	118,2
Termen scurt	0,11	0,11	0,59	0,68	0,78	1,01	1,15	1,30	191,2
Termen lung	2 561,14	2 606,76	2 705,07	3 172,17	3 384,38	3 485,99	3 275,23	3 749,94	118,2
dintre care datoria UAT	19,70	20,05	17,98	31,55	31,67	32,65	52,21	54,56	172,9
Banca centrală	85,16	73,87	66,88	63,98	64,69	60,19	59,17	56,58	88,4
Termen lung	85,16	73,87	66,88	63,98	64,69	60,19	59,17	56,58	88,4
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	353,25	394,63	433,47	505,00	522,41	463,74	456,67	512,73	101,5
Termen scurt	165,76	194,12	217,87	210,72	222,89	191,52	193,06	228,85	108,6
Termen lung	187,49	200,51	215,60	294,28	299,52	272,22	263,61	283,88	96,5
Alte sectoare	3 790,26	3 708,45	3 750,48	3 978,57	4 077,61	4 136,70	4 124,53	4 262,63	107,1
Termen scurt	2 093,98	2 031,38	2 115,50	2 272,51	2 345,24	2 395,28	2 397,87	2 499,38	110,0
Termen lung	1 696,28	1 677,07	1 634,98	1 706,06	1 732,37	1 741,42	1 726,66	1 763,25	103,4
<i>Alte societăți financiare</i>	<i>279,31</i>	<i>299,27</i>	<i>307,63</i>	<i>322,05</i>	<i>306,85</i>	<i>322,84</i>	<i>319,30</i>	<i>310,77</i>	<i>96,5</i>
Termen scurt	33,52	32,73	32,36	33,89	23,63	29,95	23,44	23,11	68,2
Termen lung	245,79	266,54	275,27	288,16	283,22	292,89	295,86	287,66	99,8
<i>Societăți nefinanciare</i>	<i>3 447,86</i>	<i>3 345,32</i>	<i>3 377,70</i>	<i>3 590,31</i>	<i>3 703,44</i>	<i>3 745,21</i>	<i>3 735,57</i>	<i>3 879,84</i>	<i>108,1</i>
Termen scurt	2 058,72	1 996,62	2 080,72	2 235,96	2 318,67	2 362,10	2 370,95	2 472,56	110,6
Termen lung	1 389,13	1 348,69	1 296,97	1 354,34	1 384,76	1 383,10	1 364,61	1 407,27	103,9
dintre care datoria corporațiilor publice	31,54	28,86	26,39	26,78	27,12	26,82	11,96	12,70	47,4
Gospodăriile populației și IFSLSGP	63,09	63,86	65,15	66,21	67,32	68,65	69,66	72,02	108,8
Termen scurt	1,74	2,03	2,42	2,66	2,94	3,23	3,48	3,71	139,5
Termen lung	61,36	61,84	62,74	63,56	64,39	65,43	66,19	68,32	107,5
Investiții directe: creditarea intragrup	1 900,06	1 833,85	1 874,14	1 872,92	1 899,16	1 888,68	1 846,12	1 882,47	100,5
Termen scurt	250,51	243,84	258,40	277,96	287,54	293,50	294,80	306,45	110,2
Termen lung	1 649,55	1 590,01	1 615,74	1 594,96	1 611,62	1 595,18	1 551,32	1 576,02	98,8
TOTAL	8 689,98	8 617,67	8 830,63	9 593,32	9 949,03	10 036,31	9 762,87	10 465,65	109,1

*date revizuite

La 31.12.2023, raportul dintre datoria externă brută și PIB s-a diminuat comparativ cu situația la 31.12.2022.

Diagrama 25. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei

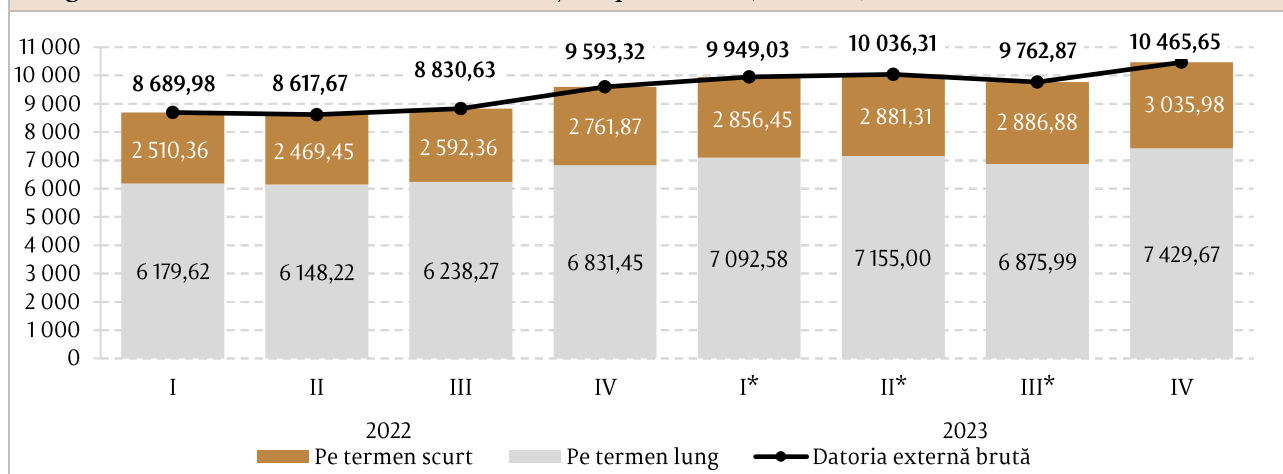

* date revizuite

Cea mai mare parte a soldului datoriei externe brute revine *datoriei pe termen lung* – 71,0 la sută, valoarea acesteia înregistrând o creștere cu 8,8 la sută față de finele anului 2022. *Datoria externă pe termen scurt* s-a majorat cu 9,9 la sută la 31.12.2023 și a avut o pondere de 29,0 la sută din total (diagrama 26).

La 31.12.2023, datoria externă brută a crescut, față de situația din 31.12.2022, drept urmare a majorării atât a angajamentelor pe termen lung, cât și a celor pe termen scurt.

Diagrama 26. Datoria externă brută, la sfârșitul perioadei, (mil. USD)

* date revizuite

Analiza indicatorilor principali ai datoriei externe denotă o calitate constantă a finanțării externe avantajoase exprimate indirect prin *rata medie trimestrială implicită a dobânzii la datoria externă sub formă de împrumuturi și alocări de DST* (tabelul 14).

Scadența medie implicită a datoriei externe pe termen lung sub formă de împrumuturi este în scădere față de finele anului 2022, însă în creștere față de perioadele anterioare ale anului 2023. Acest indicator este corelat cu evoluția ratei reinnoirii finanțării care în primele 9 luni ale

anului 2023 s-a redus, însă în trimestrul IV 2023 aceasta a sporit, ca urmare a continuării procesului de atragere a finanțării externe și în anul 2023.

Tabelul 14. Indicatorii principali aferenți datoriei externe (MBP6)

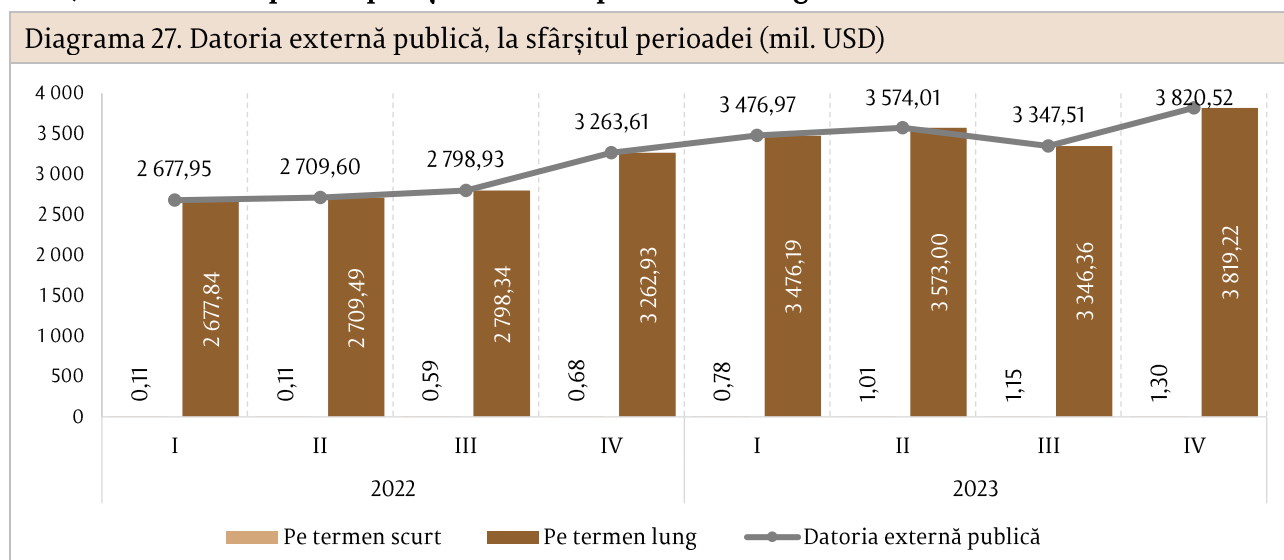
	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.	31.12.2023 /
	2022	2022	2022	2022	2023*	2023*	2023*	2023	31.12.2022
	%								p.p.
Ponderea DE publice în DE brută	30,8	31,4	31,7	34,0	34,9	35,6	34,3	36,5	2,5
Ponderea DE pe termen lung în DE brută	71,1	71,3	70,6	71,2	71,3	71,3	70,4	71,0	-0,2
Ponderea creditorilor organizații internaționale și guverne străine în DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	51,8	51,9	53,5	56,4	57,4	58,0	57,0	59,5	3,1
Rata medie trimestrială implicită a dobânzii la DE sub formă de împrumuturi și alocări de DST	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,3
Rata reînnoirii finanțării (raportul dintre trageri noi și rambursări la împrumuturile pe termen lung)	83	206	296	301	195	112	62	236	-65,0
	ani								p.p.
Scadența medie implicită a DE pe termen lung sub formă de împrumuturi (în câți ani va fi achitată datoria, dacă se vor păstra rambursările curente și nu vor fi trageri noi)	9,5	8,1	9,7	8,0	9,7	6,3	3,1	6,7	-1,3

*date revizuite

1. Datoria externă publică

Datoria externă publică⁸ a crescut cu 17,1 la sută, comparativ cu finele anului 2022, și a reprezentat 36,5 la sută din totalul datoriei externe, totalizând 3 820,52 mil. USD. Partea preponderentă în soldul datoriei externe publice îi revine datoriei pe termen lung, care s-a majorat cu 17,0 la sută față de situația din 31.12.2022 (diagrama 27).

La 31.12.2023, datoria externă publică s-a majorat comparativ cu situația de la finele anului 2022, ca urmare a sporirii poziției datoriei pe termen lung.

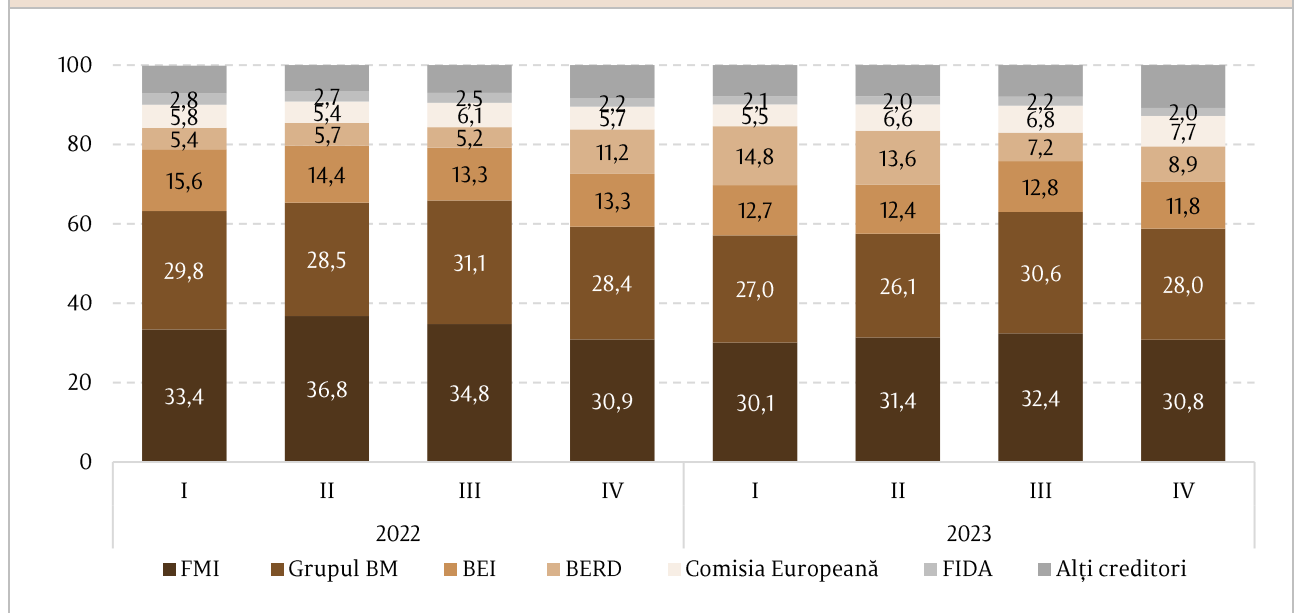

⁸ inclusiv tranșele la creditele ECF și EFF primite în mai 2022 de la FMI (reflectate conform Îndrumarului metodologic al FMI Statistica DE, 2014 <https://www.imf.org/external/np/sta/ed/ed.htm> par 2.26); datele publicate de Ministerul Finanțelor privind soldul datoriei de stat la situația din 30.06.2022 nu includ aceste sume, ele fiind reflectate în iulie 2022 (data intrării în vigoare a Legii nr. 7 din 21.01.2022 și Legii nr. 8 din 21.01.2022, care aproba atragerea de către Guvernul Republicii Moldova a împrumutului de stat extern din partea Fondului Monetar Internațional).

Conform situației din 31.12.2023, principalul creditor al statului este Fondul Monetar Internațional cu o pondere de 30,8 la sută din totalul datoriei publice (1 178,10 mil. USD), urmat de Grupul Băncii Mondiale cu 28,0 la sută sau 1 069,13 mil. USD (dintre care datoria față de Asociația Internațională pentru Dezvoltare a constituit 808,07 mil. USD, față de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 261,06 mil. USD) și Banca Europeană de Investiții cu 11,8 la sută (449,90 mil. USD), (diagrama 28, tabelul 15).

Fondul Monetar Internațional și Grupul Băncii Mondiale sunt principalii creditori externi ai sectorului public.

Diagrama 28. Structura pe creditori a datoriei externe publice, la sfârșitul perioadei (%)

La situația din 31.12.2023, cea mai mare parte a datoriei externe – 66,1 la sută, ceea ce constituie 6 912,62 mil. USD (+9,4 la sută față de 31.12.2022), revine datoriei sub formă de împrumuturi și alocări de DST și titluri de angajamente (tabelul 15).

Tabelul 15. Datoria externă sub formă de împrumuturi, alocări de DST și titluri de angajamente, pe creditori (mil. USD)

	31.03. 2022	30.06. 2022	30.09. 2022	31.12. 2022	31.03. 2023*	30.06. 2023*	30.09. 2023*	31.12. 2023
Banca centrală	85,16	73,87	66,88	63,98	64,69	60,19	59,17	56,58
FMI	85,16	73,87	66,88	63,98	64,69	60,19	59,17	56,58
Datoria de stat directă	2 541,55	2 586,82	2 687,68	3 141,30	3 353,34	3 453,97	3 223,58	3 695,85
<i>Organisme internaționale</i>	<i>2 431,38</i>	<i>2 484,72</i>	<i>2 559,37</i>	<i>2 938,96</i>	<i>3 148,60</i>	<i>3 252,74</i>	<i>3 029,86</i>	<i>3 356,08</i>
FMI	810,02	923,33	908,49	943,68	982,00	1 063,36	1 026,53	1 121,52
AID	686,91	670,77	736,43	781,53	790,47	786,51	773,87	808,07
BEI	388,12	361,60	345,14	397,26	402,65	405,78	387,74	406,56
BERD	125,80	133,34	128,05	345,10	491,90	464,60	218,88	315,23
Comisia Europeană	155,79	147,26	169,99	186,16	190,41	234,90	226,59	294,71
BIRD	109,97	101,99	133,66	144,60	148,16	147,32	249,01	261,06
FIDA	76,25	72,75	71,23	72,72	74,06	73,00	74,24	75,43
BDCE	78,52	73,68	66,38	67,91	68,95	77,27	73,00	73,50
<i>Relații bilaterale</i>	<i>110,06</i>	<i>101,99</i>	<i>127,72</i>	<i>201,66</i>	<i>204,11</i>	<i>200,60</i>	<i>193,17</i>	<i>339,30</i>
Japonia	52,93	47,26	43,68	51,76	52,26	49,19	47,51	145,30
Franța			14,57	79,78	81,60	81,94	79,04	127,89
Polonia	0,48	0,46	19,85	21,73	22,22	22,32	21,52	22,70
Rusia	14,50	14,50	14,50	14,50	14,60	14,60	14,60	14,60
Austria	18,66	16,81	15,36	15,99	16,16	15,38	14,65	14,59
SUA	16,14	16,14	15,00	12,81	12,07	12,07	10,93	9,16
Germania	7,35	6,82	4,76	5,09	5,20	5,10	4,92	5,06
<i>Altele</i>	<i>0,11</i>	<i>0,11</i>	<i>0,59</i>	<i>0,68</i>	<i>0,63</i>	<i>0,63</i>	<i>0,55</i>	<i>0,47</i>
Datoria a UAT	19,70	20,05	17,98	31,55	31,67	32,65	52,20	54,56
<i>Organisme internaționale</i>	<i>19,70</i>	<i>20,05</i>	<i>17,98</i>	<i>31,55</i>	<i>31,67</i>	<i>32,65</i>	<i>52,20</i>	<i>54,56</i>
BEI	15,00	14,03	12,55	22,61	22,67	22,61	42,08	43,34
BERD	4,51	5,85	5,27	8,56	8,64	9,71	9,83	10,95
NEFCO	0,19	0,17	0,16	0,38	0,36	0,33	0,29	0,27
Datoria corporațiilor publice	31,54	28,86	26,39	26,78	27,12	26,82	11,96	12,70
<i>Organisme internaționale</i>	<i>30,86</i>	<i>28,38</i>	<i>26,11</i>	<i>26,64</i>	<i>27,12</i>	<i>26,82</i>	<i>11,96</i>	<i>12,70</i>
BERD	15,41	14,06	12,88	12,44	12,60	12,53	11,96	12,70
BEI	15,45	14,32	13,23	14,20	14,52	14,29		
<i>Alți creditori</i>	<i>0,68</i>	<i>0,48</i>	<i>0,28</i>	<i>0,14</i>				
Datoria privată negarantată de stat	2 938,37	2 940,99	2 870,49	3 052,18	3 096,25	3 064,71	3 013,79	3 092,93
<i>Organisme internaționale</i>	<i>229,46</i>	<i>225,70</i>	<i>236,53</i>	<i>297,34</i>	<i>298,85</i>	<i>279,65</i>	<i>281,70</i>	<i>292,08</i>
<i>Alți creditori</i>	<i>2 708,91</i>	<i>2 715,29</i>	<i>2 633,96</i>	<i>2 754,84</i>	<i>2 797,40</i>	<i>2 785,06</i>	<i>2 732,09</i>	<i>2 800,85</i>
TOTAL	5 616,32	5 650,59	5 669,42	6 315,79	6 573,07	6 638,34	6 360,70	6 912,62

* date revizuite

Serviciul datoriei externe publice a Republicii Moldova este prezentat în tabelul 16.

Tabelul 16. Serviciul datoriei externe publice

		2022				2023			
		I	II	III	IV	I*	II*	III*	IV
Serviciul datoriei externe publice (plăți în conformitate cu orarul)	mil. USD	43,95	42,09	39,15	51,59	54,37	97,75	366,65	87,21
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective)	mil. USD	43,95	42,09	39,15	51,59	39,77	97,75	366,65	87,21
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective)	mil. USD	35,34	30,23	34,00	42,40	37,35	89,38	363,49	78,13
Serviciul datoriei externe publice (plăți efective) / export de bunuri și servicii	%	3,2	2,6	2,7	3,3	2,6	7,1	25,1	5,7
Serviciul datoriei de stat externe (plăți efective) / export de bunuri și servicii	%	2,6	1,9	2,3	2,7	2,5	6,5	24,9	5,1

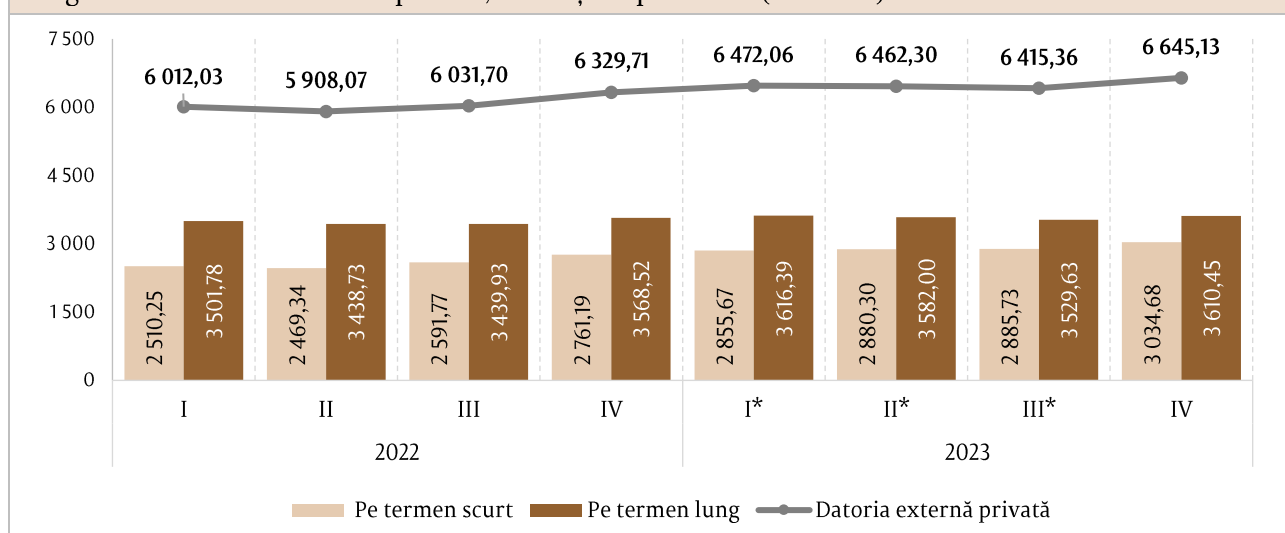
* date revizuite

2. Datoria externă privată

Datoria externă privată a constituit 63,5 la sută din totalul datoriei externe și s-a cifrat la 6 645,13 mil. USD, majorându-se cu 5,0 la sută față de 31.12.2022, ca urmare a creșterii datoriei pe termen scurt. Conform structurii pe scadențe a datoriei externe private, cea mai mare pondere (54,3 la sută) îi revine *datoriei pe termen lung*, care s-a majorat cu 1,2 la sută față de finele anului 2022, în timp ce *datoria pe termen scurt* a crescut cu 9,9 la sută și a constituit 45,7 la sută din total (diagrama 29).

La 31.12.2023, *datoria externă privată* a crescut comparativ cu situația de la finele anului 2022, ca urmare a majorării datoriei pe termen scurt.

Diagrama 29. Datoria externă privată, la sfârșitul perioadei (mil. USD)

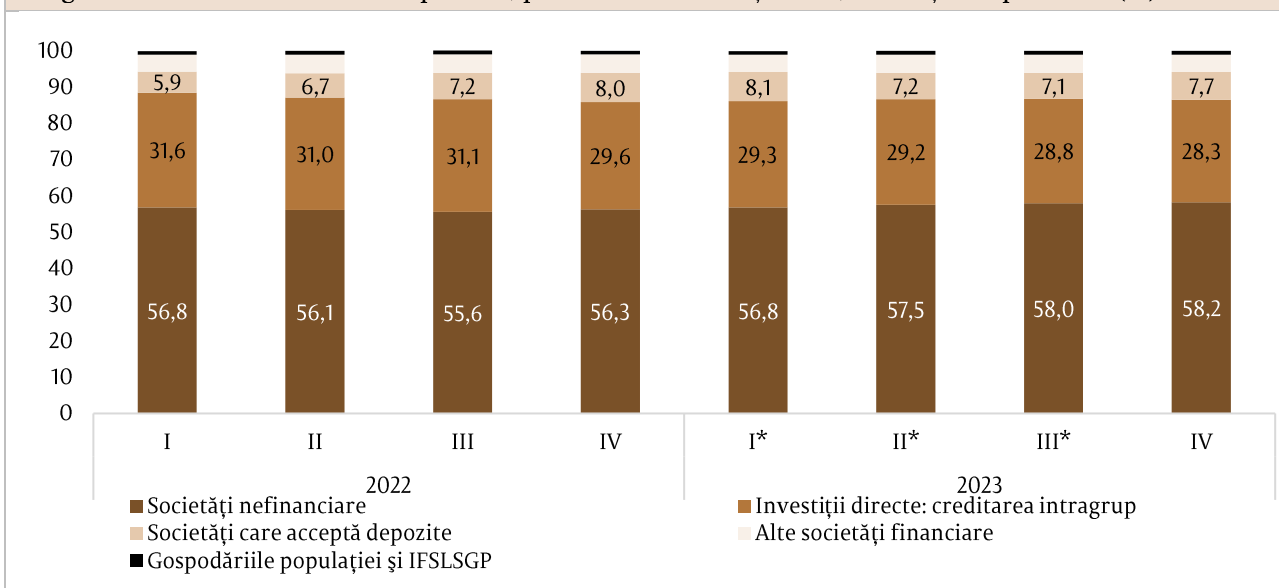

* date revizuite

În *datoria externă privată* pe sectoare instituționale, ponderea majoră de 58,2 la sută a revenit societăților nefinanciare (diagrama 30). Creditarea intragrup din cadrul investițiilor directe a avut o pondere de 28,3 la sută din totalul datoriei externe private, societățile care acceptă depozite – 7,7 la sută, alte societăți financiare – 4,7 la sută, iar gospodăriile populației - 1,1 la sută.

Societățile nefinanciare dețin ponderea majoră în datoria externă privată.

Diagrama 30. Structura datoriei private, pe sectoare instituționale, la sfârșit de perioadă (%)

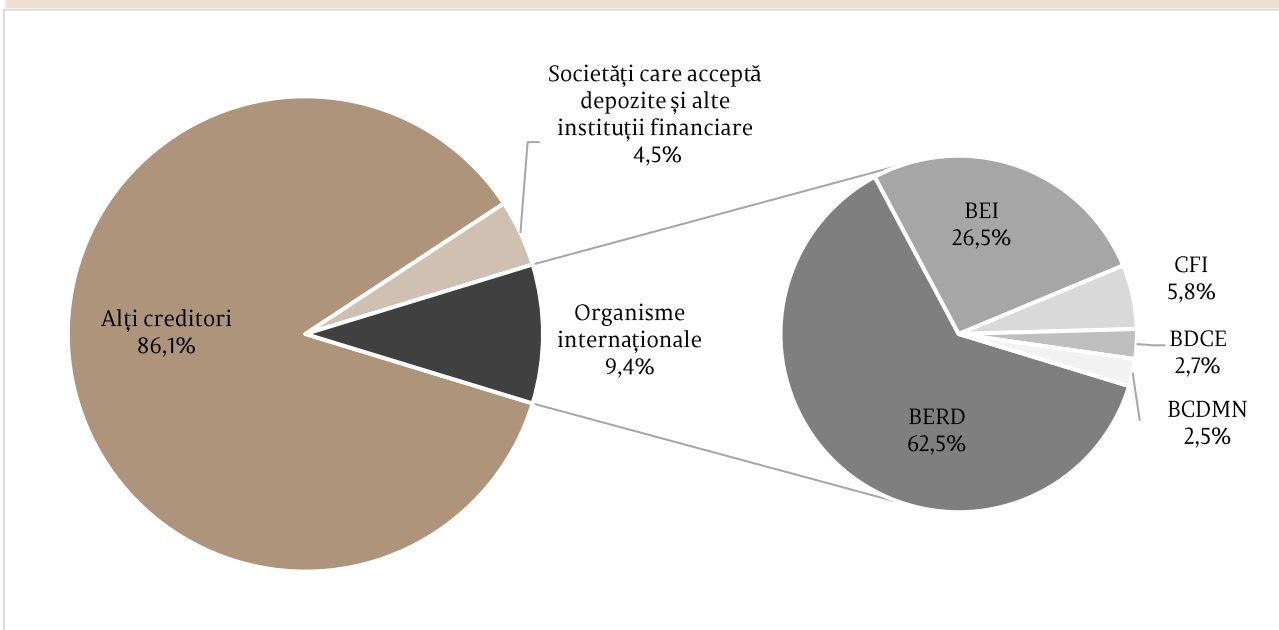

* date revizuite

Conform situației din 31.12.2023, doar 9,4 la sută din totalul datoriei private reprezintă angajamente contractate de la organizațiile internaționale, iar de la alți creditori, inclusiv bănci, precum și de la societăți nefinanciare – 90,6 la sută din total (diagrama 31). Principalul creditor al sectorului privat din cadrul organizațiilor internaționale a fost BERD, cu 62,5 la sută, urmat de BEI, cu 26,5 la sută.

Principalii creditori ai sectorului privat au fost alți creditori.

Diagrama 31. Structura pe creditori a datoriei private, în trimestrul IV 2023

IV. Statistica operațiunilor bancare internaționale

Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare generală pentru anul 2023

În anul 2023, statistica tranzacțiilor bancare internaționale reflectă o evoluție pozitivă, comparativ anul precedent, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național înregistrând la încasări o creștere până la 78 706,22 mil. USD (+25,4 la sută) și la plăți - până la 78 255,92 mil. USD (+24,0 la sută).

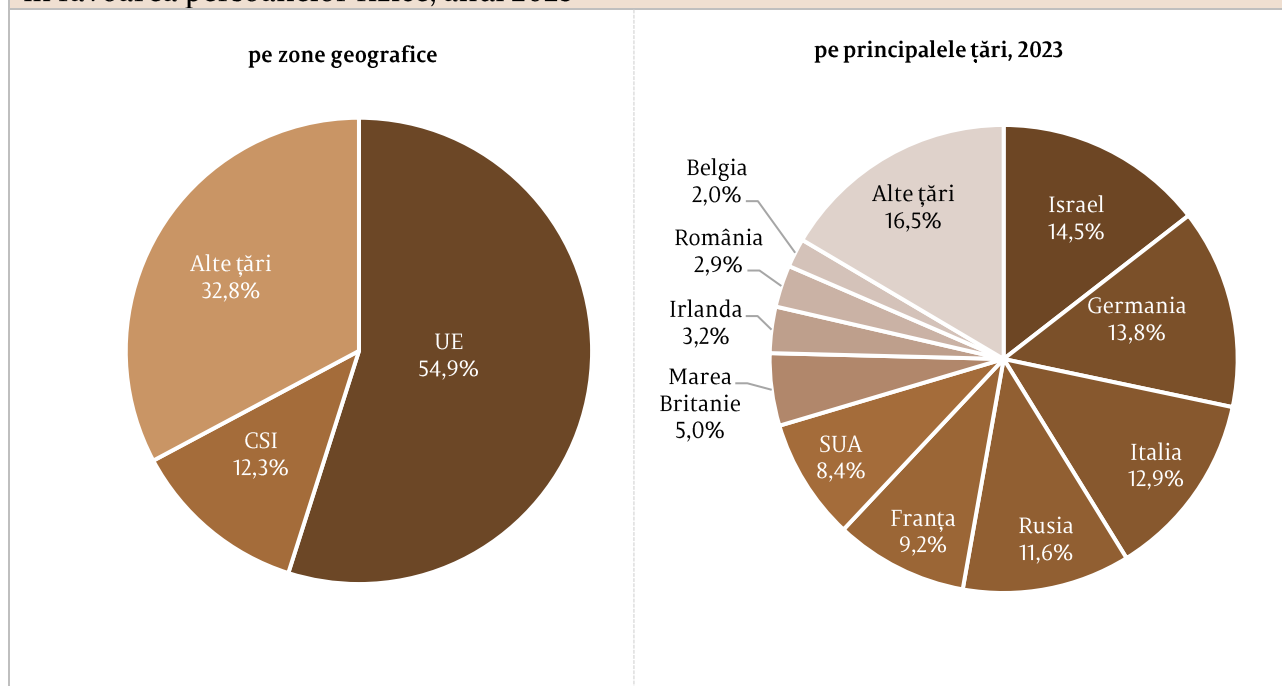
Volumul tranzacțiilor cu țările UE a fost în creștere cu 40,6 la sută la intrări și la ieșiri – cu 36,1 la sută; cu țările CSI – în creștere cu 23,7 la sută la intrări și cu 23,0 la sută la ieșiri, cu alte țări – în descreștere cu 1,8 la sută la intrări și în creștere cu 1,2 la sută la ieșiri.

Structura valutară a tranzacțiilor, în anul 2023, denotă micșorarea celor în dolari SUA (47,4 la sută din totalul încasărilor și 47,7 la sută din totalul plăților), ponderea lor diminuându-se față de anul 2022 cu 5,5 p.p. la intrări și cu 5,1 p.p. la ieșiri. Ponderea tranzacțiilor bancare în euro la intrări s-a egalat cu a celor în dolari SUA, 47,4 la sută din totalul intrărilor, la ieșiri a fost de 47,0 la sută din totalul ieșirilor, în creștere cu 4,6 p.p. la intrări și cu 4,5 p.p. la ieșiri.

Transferurile brute de mijloace bănești în favoarea persoanelor fizice efectuate în anul 2023 prin intermediul băncilor au constituit 1 779,03 mil. USD, diminuându-se cu 3,9 la sută comparativ cu anul 2022. Transferurile au provenit, în mare parte, din țările UE (976,55 mil. USD, în creștere cu 14,0 la sută), urmate de alte țări (584,42 mil. USD, în scădere cu 1,4 la sută) și din țările CSI (218,06 mil. USD, micșorându-se cu 45,8 la sută).

În anul 2023, UE deținea ponderea majoră în structura transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice.

Diagrama 32. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice, anul 2023

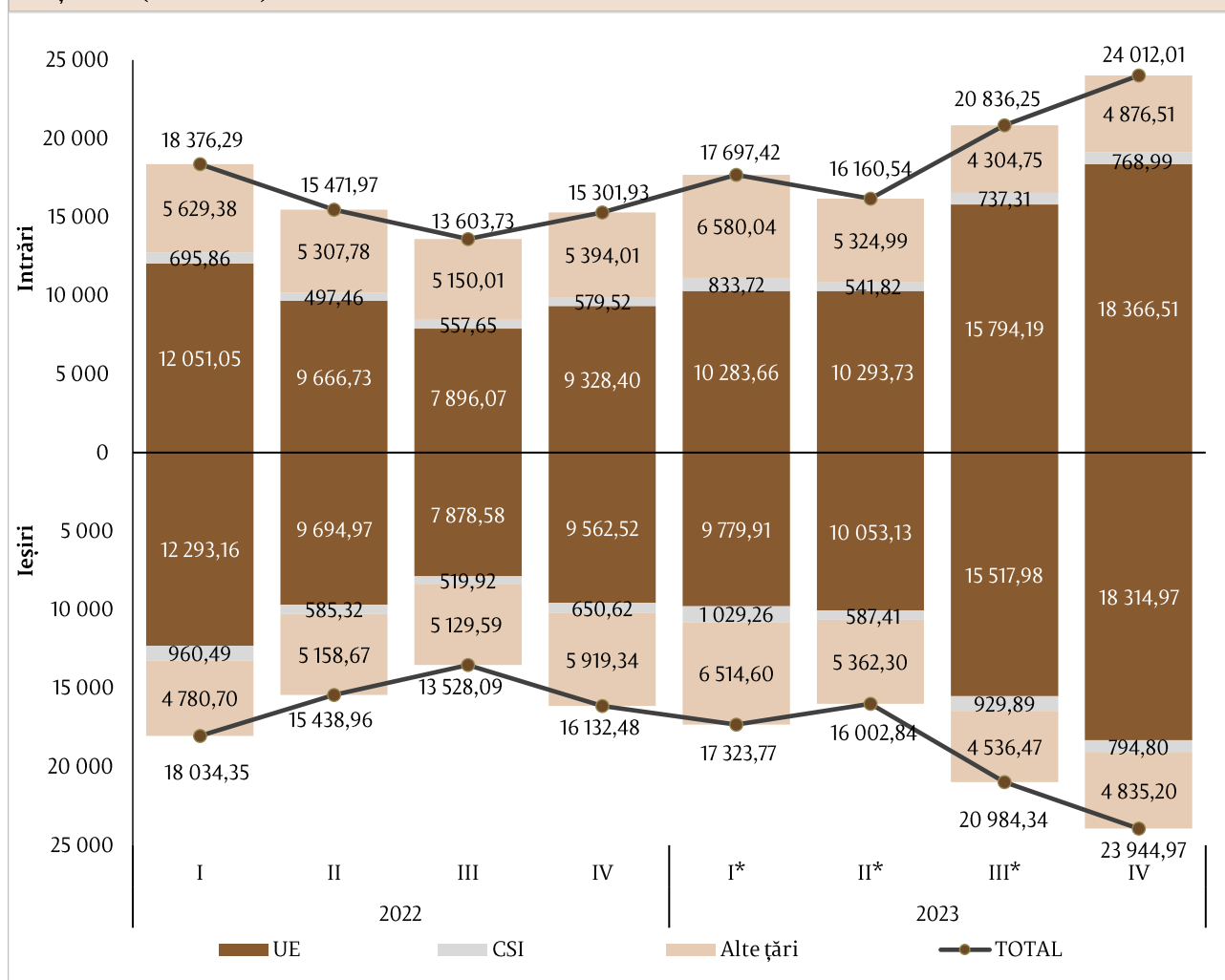
Statistica operațiunilor bancare internaționale – prezentare trimestrială

Statistica tranzacțiilor bancare internaționale reflectă majorarea, în trimestrul IV 2023, a volumului operațiunilor internaționale efectuate prin intermediul sistemului bancar național cu 56,9 la sută la încasări și cu 48,4 la sută la plăți, comparativ cu trimestrul IV 2022.

Volumul operațiunilor de încasări și plăți cu UE aproximativ s-a dublat atât la intrări, cât și la ieșiri; cu țările CSI – în creștere cu 32,7 la sută la intrări și cu 22,2 la sută la ieșiri; cu alte țări – a scăzut cu 9,6 la intrări și cu 18,3 la sută la ieșiri (diagrama 33).

În trimestrul IV 2023, rulajele bancare internaționale s-au majorat datorită creșterii valorii operațiunilor cu UE și CSI.

Diagrama 33. Fluxurile financiare internaționale agregate înregistrate în sistemul bancar național (mil. USD)

* date revizuite

Structura valutară a rulajelor bancare internaționale denotă prevalența celor în euro (54,1 la sută din totalul încasărilor și 53,6 la sută din totalul plăților), ponderea lor majorându-se față de trimestrul IV 2022 cu 14,0 p.p. la intrări și cu 13,2 p.p. la ieșiri (diagrama 34). Tranzacțiile bancare în dolari SUA au avut o pondere de 42,6 la sută din totalul intrărilor și 43,0 la sută din totalul ieșirilor, în descreștere cu 12,8 p.p. la intrări și cu 11,9 p.p. la ieșiri.

În structura valutară a operațiunilor internaționale înregistrate în sistemul bancar, atât la intrări, cât și la ieșiri, au prevalat fluxurile în euro.

Diagrama 34. Structura valutară a fluxurilor financiare internaționale înregistrate în sistemul bancar național (mld. USD)

* date revizuite

Persoanelor fizice din Republica Moldova le-au fost transferate, prin intermediul băncilor licențiate, din străinătate mijloace bănești în valoare de 435,72 mil. USD⁹, în scădere cu 10,2 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022, dintre care prin intermediul sistemelor de remitere de bani – 313,72 mil. USD, în bază brută.

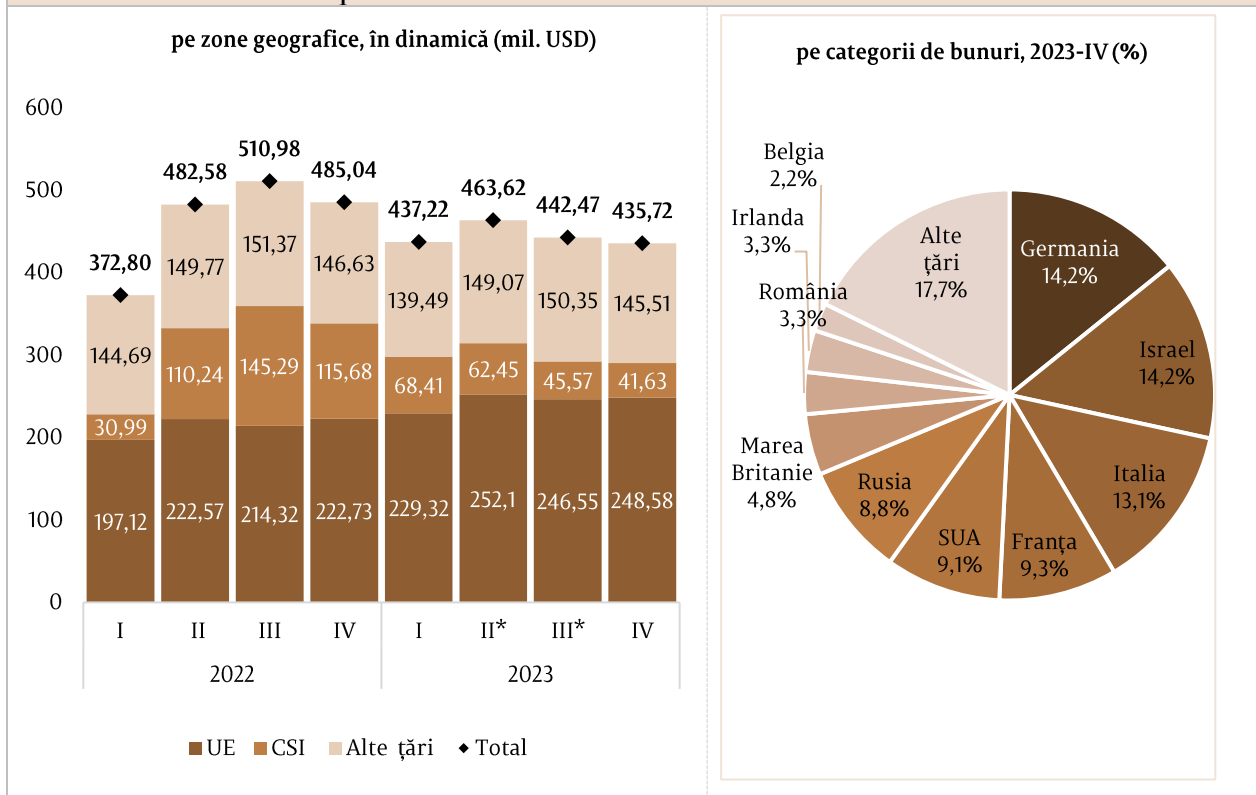
Din punctul de vedere al provenienței geografice a transferurilor în favoarea persoanelor fizice, cele din țările UE au fost în creștere cu 11,6 la sută, comparativ cu trimestrul IV 2022, și au înregistrat o pondere de 57,0 la sută. Transferurile din țările CSI s-au micșorat cu 64,0 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022, revenindu-le o pondere de 9,6 la sută. Transferurile din alte țări au constituit 33,4 la sută din totalul transferurilor în favoarea persoanelor fizice, micșorându-se cu 0,8 la sută comparativ cu trimestrul IV 2022 (diagrama 35).

Conform analizei transferurilor pe principalele țări, cea mai mare pondere revine celor din Germania (14,2 la sută) în valoare de 61,93 mil. USD, fiind în creștere cu 6,8 la sută față de trimestrul IV 2022. Intrări semnificative s-au înregistrat din Israel - 61,83 mil. USD (în descreștere cu 4,3 la sută); din Italia – 56,88 mil. USD (+15,3 la sută); din Franța – 40,68 mil. USD (+9,9 la sută); din SUA - 39,86 mil USD (+2,5 la sută).

⁹ Totalurile includ atât transferurile internaționale prin intermediul sistemelor de remitere de bani (SRB), cât și alte transferuri bancare internaționale în favoarea persoanelor fizice (cu excepția transferurilor aferente activităților antreprenoriale și celor cu caracter investițional). În totaluri sunt incluse și transferurile bancare interne de la nerezidenți (reprezentanțele organizațiilor internaționale sau ale agenților economici străini, ambasade, consulate, reprezentanțe guvernamentale) către persoane fizice rezidente.

Diminuarea transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice a fost cauzată de scăderea intrărilor din CSI și alte țări, în special a celor din Rusia, concomitent, cele din UE s-au majorat datorită creșterii celor din Italia și Franța.

Diagrama 35. Structura geografică a transferurilor brute de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice

* date revizuite

Seriile de timp pot fi accesate în baza de date interactivă:

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare standard:

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP17.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare desfășurată:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP16.xhtml>

Balanța de plăți (MBP6) în prezentare analitică:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP22.xhtml>

Raportul integrat al poziției investiționale internaționale (MBP6):

<http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP20.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare standard:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP23.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe scadențe:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP25.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe instrumente:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP26.xhtml>

Poziția investițională internațională (MBP6) în prezentare analitică, pe sectoare:

<https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP27.xhtml>

Datoria externă brută (MBP6): <http://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP18.xhtml>

Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice (în bază netă): <https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP4.xhtml>